

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ
Кафедра обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

освітній ступінь – «Магістр»

на тему: Організаційно-практичні аспекти обліку та інвентаризації
палива комунального підприємства

Виконала:

М'якушенко Дар'я Миколаївна
здобувач спеціальності
071 «Облік і оподаткування»

Керівник:

Гаркуша Сергій Анатолійович
кандидат економічних наук, доцент кафедри
обліку і оподаткування

Рецензент:

Суми – 2024

СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет Економіки і менеджменту
 Кафедра Обліку і оподаткування
 Освітній ступінь Магістр
 Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Завідувач кафедри

« 08 » листопада

Затверджую:

М.І. Гордієнко

2023 р.

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ

М'якушенко Дар'ї Миколаївні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1.Тема роботи: Організаційно-практичні аспекти обліку та інвентаризації палива комунального підприємства

2. База практичного дослідження: КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф»

керівник роботи **Гаркуша Сергій Анатолійович, к.е.н., доцент**

(прізвище, ім'я, по-батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджена наказом по університету від

23.11. 2023 р. № 3603-н

3. Строк подання здобувачем закінченого проекту (роботи) 12 грудня 2024 року

4. Вихідні дані до проекту (роботи):

первинні та зведені документи, реєстри синтетичного та аналітичного обліку, статутні та установчі документи, фінансова, статистична та податкова звітність, законодавчо -

нормативні акти з питань обліково-інвентаризаційного процесу палива,

монографії, фахові наукові статті та доповіді на міжнародних науково-практичних

конференціях з питань сучасного стану та вдосконалення обліку та інвентаризації

5. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

дослідити понятійну сутність категорії «паливо», як об'єкта обліку;

вивчити законодавчо-нормативну базу та інформаційне забезпечення з теми дослідження;

провести підбір та аналіз наукових літературних джерел з тематики дослідження;

навести організаційно – економічну характеристику досліджуваного КНП;

розкрити стан організації обліку і контролю палива;

визначити особливості методики обліку і контролю наявності та руху палива у комунальному некомерційному підприємстві;

надати пропозиції щодо вдосконалення обліку і контролю палива в умовах функціонування досліджуваного комунального некомерційного підприємства;

сформулювати висновки.

6. Дата видачі завдання

« 08 » листопада 2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів підготовки кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Визначення та затвердження теми дослідження, складання плану – графіку виконання роботи	листопад 2023 р.	
2.	Підбір та аналіз літературних джерел, підготовка першого теоретичного розділу	грудень 2023 р. - січень 2024 р.	
3.	Збір аналітичної інформації, обробка результатів дослідження та підготовка другого розділу роботи	лютий-липень 2024 р.	
4.	Підготовка третього розділу кваліфікаційної роботи	вересень - жовтень 2024 р.	
5.	Підготовка висновків, пропозицій та узгодження з керівником	жовтень-листопад 2024 р.	
6.	Підготовка кінцевого варіанту кваліфікаційної роботи	листопад 2024 р.	
7.	Опрацювання зауважень керівника, перевірка на автентичність	02-10 грудня 2024 р.	
8.	Рецензування кваліфікаційної роботи	05-12 грудня 2024 р.	
9.	Представлення кваліфікаційної роботи на кафедрі, деканат	12 грудня 2024 р.	
10.	Підготовка доповіді, презентації до кваліфікаційної роботи та її попередній захист	05-15 грудня 2024 р.	
11.	Захист кваліфікаційної роботи	16-17 грудня 2024 р.	

Здобувач вищої освіти за другим
(магістерським) рівнем

Дар'я М'ЯКУШЕНКО

Керівник роботи

Сергій ГАРКУША

Перевірку на автентичність проведено.
Кваліфікаційна робота допущена до
захисту

Надія БАРАНІК

Гарант освітньої програми

Інна НАЗАРЕНКО

Декан факультету економіки і
менеджменту

Світлана ЛУКАШ

Анотація

М'якушенко Д.М. Організаційно-практичні аспекти обліку та інвентаризації палива комунального підприємства.

Кваліфікаційна робота зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування», СНАУ, Суми – 2024 р. – Рукопис.

Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню організаційно-практичних аспектів обліку та інвентаризації палива комунального підприємства.

В роботі розглянуто сутність поняття паливно-мастильних матеріалів, підходи до висвітлення його змісту, а також трактування цього поняття відомими науковцями, які досліджують дане питання. Розкрито загальні положення обліку палива. Проведено дослідження нормативно-правового регулювання обліково-інвентаризаційного процесу палива, підприємств, за допомогою законодавчих та нормативних документів, постанов, НП(С)БО, інструкцій, які затверджені Кабінетом Міністрів України в сфері обліку палива.

Проведено дослідження організаційно-економічної характеристики КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф», на основі фінансової звітності розраховано показники, які стосуються структури майна, чистих активів, аналіз капіталу підприємства, динаміки показників ліквідності та фінансової стійкості. Проаналізовано організацію облікового процесу палива з урахуванням особливостей програмного забезпечення. Ключовим фактором для успішної організації облікових процесів паливно-мастильних матеріалів є ефективне управління цими процесами. Для досягнення ефективного управління необхідна належна організація обліку, яка забезпечує необхідну інформацію для прийняття управлінських рішень.

Для поліпшення обліку та інвентаризації палива комунального підприємства пропонується використовувати рекомендуємо використовувати BAS Медицина. Програма автоматизує різні аспекти діяльності медичної організації, зокрема удосконалисть автоматизацію процесу обліку надходжень, витрат, залишків палива на складах, можливість проведення інвентаризацій та моніторингу фізичного залишку палива, що дозволяє своєчасно виявляти різниці між фактичними і обліковими даними. Використання такого програмного продукту дозволить значно полегшити облік палива, знизити ймовірність помилок та покращити процес інвентаризації, забезпечуючи ефективність управління ресурсами комунального підприємства.

Ключові слова: матеріали, паливо, списання, оцінка запасів, інвентаризація, бухгалтерський облік.

Summary

Myakushenko D.M. Organizational and Practical Aspects of Fuel Accounting and Inventory of a Municipal Enterprise. Qualification Paper in the specialty 071 "Accounting and Taxation", Sumy National Agrarian University (SNAU), Sumy – 2024. – Manuscript.

The qualification paper is dedicated to the study of organizational and practical aspects of fuel accounting and inventory in a municipal enterprise.

The paper discusses the essence of the concept of fuel and lubricating materials, approaches to outlining its content, as well as the interpretation of this concept by well-known scientists who have studied this issue. It reveals the general provisions of fuel accounting. The study examines the legal and regulatory framework of the fuel accounting and inventory process in enterprises, using legislative and regulatory documents, decrees, National Accounting Standards of Ukraine, instructions approved by the Cabinet of Ministers of Ukraine in the field of fuel accounting.

A study was conducted on the organizational and economic characteristics of the KNP SOR "Sumy Regional Center for Emergency Medical Assistance and Disaster Medicine." Based on the financial statements, indicators related to the structure of assets, net assets, capital analysis of the enterprise, and dynamics of liquidity and financial stability indicators were calculated. The organization of the fuel accounting process was analyzed, taking into account the features of the software. A key factor for the successful organization of accounting processes for fuel and lubricants is effective management of these processes. To achieve effective management, proper accounting organization is required, which provides the necessary information for decision-making.

To improve the fuel accounting and inventory of the municipal enterprise, it is recommended to use BAS Medicine. The program automates various aspects of the activities of a medical organization, particularly improving the automation of the process for accounting fuel receipts, expenditures, and stock balances, as well as enabling inventory checks and monitoring of physical fuel stock, which allows for timely detection of discrepancies between actual and recorded data. The use of this software product will significantly ease fuel accounting, reduce the likelihood of errors, and enhance the inventory process, ensuring the effectiveness of resource management in the municipal enterprise.

Keywords: materials, fuel, write-off, inventory valuation, inventory, accounting.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ ПАЛИВА КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА	9
1.1 Економічна сутність палива у складі виробничих запасів підприємства	9
1.2 Нормативно-правове регулювання обліку та інвентаризації палива	12
1.3 Актуальні питання обліково-інвентаризаційного процесу палива на підприємстві	16
РОЗДІЛ 2 ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ПАЛИВА КНП СОР «СУМСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ЕКСТРЕНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ТА МЕДИЦИНИ КАТАСТРОФ».....	23
2.1 Організаційно-економічна характеристика КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф».....	23
2.2 Організаційно-практичні аспекти обліку палива	31
2.3 Вдосконалення облікового процесу пального на підприємстві	41
РОЗДІЛ 3 ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ ПАЛИВА КНП СОР «СУМСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ЕКСТРЕНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ТА МЕДИЦИНИ КАТАСТРОФ»	50
3.1 Організаційні аспекти інвентаризації комунального підприємства	50
3.2 Організаційні аспекти інвентаризації палива	53
3.3 Вдосконалення методики та порядку проведення інвентаризації палива на підприємстві	61
ВИСНОВКИ	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	72
ДОДАТКИ	77

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. У сучасних умовах інтеграції України до світового економічного простору зростає інтерес суб'єктів господарювання до отримання надійної та достовірної інформації про стан фінансово-господарської діяльності.

На сучасному етапі для ефективного управління підприємством важливою складовою є раціональна організація обліку та аудиту виробничих запасів. Оптимальна побудова облікової системи і своєчасний контроль дозволяють визначати фактичну наявність запасів на складах та в цехах, сприяючи досягненню цілей ефективного управління матеріалами та паливом.

Матеріали та паливо використовуються в усіх промислових підприємствах для різних цілей — виробничих, загальновиробничих, адміністративних, збутових та інших. Від точного визначення потреби в цих ресурсах багато в чому залежить ефективність діяльності підприємства. Раціональне використання матеріалів і палива знижує витрати та збільшує прибуток. Вони забезпечують виробничу сферу необхідними ресурсами, що потребує своєчасного контролю.

Ступінь розробленості питання. На сьогоднішній день науковці активно досліджують питання обліку палива, інвентаризації та удосконалення цих процесів, зокрема: Дмитренко А.В. [4], Коба О. [5], Лега О.В. [6], Меліхова Т.О. [7], Мельнікова К. С. [8], Мехов М.С. [9], Ольховик О. [15], Помулева В.М. [21], Прийдак Т.Б. [22], Серенко В. Р. [26], Снісар О.О. [27], Хропун Л. [29], Шеленко Д.І. [31] та інші.

Незважаючи на певний прогрес у дослідженні, існує недостатньо вивчених питань, що підкреслює актуальність даного дослідження.

Мета дослідження полягає у вивченні теоретико-практичних аспектів обліково-інвентаризаційного процесу палива відповідно до національних стандартів та розробленні пропозицій щодо їх вдосконалення.

Завдання дослідження. У дослідженні в кваліфікаційній роботі було визначено завдання, які мають як теоретичний, так і практичний характер:

дослідити сутність і поняття палива; охарактеризувати нормативно-правове регулювання обліково-інвентаризаційного процесу палива; розглянути актуальні питання обліково-інвентаризаційного процесу палива; проаналізувати організаційно-економічну характеристику комунального підприємства; дослідити організаційно-практичні аспекти облікового процесу палива; запропонувати напрями вдосконалення облікового процесу палива; розглянути організаційні засади інвентаризації палива; запропонувати пріоритетні напрями вдосконалення інвентаризаційного процесу палива.

Методи дослідження. Дослідження базується на діалектичному методі пізнання та використовує різні загальнонаукові методи, такі як спостереження, порівняння, абстракція, індукція і дедукція, вимірювання взаємозв'язків, аналіз та синтез, історичний і логічний підходи, узагальнення.

Об'єктом дослідження є теоретико-практичні аспекти обліково-інвентаризаційного процесу палива на базі КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та практичних аспектів бухгалтерського обліку та інвентаризації палива.

Інформаційна база дослідження: документація комунального підприємства, яка була надана для аналізу, статті, вебінари з досліджуваного питання, результати міжнародних та відчизняних наукових конференцій.

Наукова новизна дослідження полягає у вдосконаленні теоретичних та практичних аспектів щодо обліково-інвентаризаційного процесу палива.

Практичне значення одержаних результатів полягає у наданні пропозицій та рекомендацій, що описані в кваліфікаційній роботі для вдосконалення обліково-інвентаризаційного процесу палива комунального підприємства.

Апробація результатів дослідження. Результати проведених досліджень, що містяться в кваліфікаційній роботі, пройшли апробацію та отримали схвалення на III міжнародній науково-практичній конференції «Стратегічні пріоритети розвитку бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування в умовах глобалізації»

(м. Суми, 19 листопада 2024 р.) та науково-практичній конференції викладачів, аспірантів та студентів Сумського НАУ (м. Суми, 14-16 травня 2024 р.)

Обсяг і структура кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Об'єм кваліфікаційної роботи складає 77 сторінок, список використаної літератури містить 36 джерел, створено 9 таблиць та 22 рисунків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ ПАЛИВА КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Економічна сутність палива у складі виробничих запасів підприємства

Для ведення виробничо-господарської діяльності підприємства різних форм власності та секторів економіки використовують товарно-виробничі запаси. Вони становлять значну та важливу частину активів підприємства, займаючи ключове місце у складі майна й відіграючи основну роль у структурі витрат для різних сфер діяльності. Товарно-виробничі запаси є частиною матеріальних ресурсів, які складають економічні ресурси [5, С. 127].

У структурі запасів підприємства значну частку активів Паливно-мастильні матеріали займають важливе місце, оскільки виконують ключову роль у складі витрат для компаній у різних галузях діяльності. Паливно-мастильні матеріали є необхідними для забезпечення виробництва продукції, виконання робіт і надання послуг підприємствами.

Аналіз особливостей обліку паливно-мастильних матеріалів як виду нафтопродуктів, а також дослідження їх ролі у складі промислового оборотного капіталу підприємства показали, що ці матеріали є важливою частиною сировинно-ресурсного потенціалу підприємства. Це потребує науково обґрунтованої ідентифікації ПММ як об'єкта бухгалтерського обліку та контролю. Додатково, така ідентифікація обумовлена необхідністю підвищення якості обліково-інформаційного забезпечення для управління операціями з паливно-мастильними матеріалами в межах підприємства [7].

Паливно-мастильні матеріали є сукупністю ресурсів, що включають паливо, мастильні матеріали, технічні рідини й інші спеціальні рідини, необхідні для роботи техніки та обладнання на підприємствах. Ці матеріали забезпечують не тільки енергопостачання, але й змащування та охолодження компонентів техніки,

що запобігає їх передчасному зносу і підтримує стабільну роботу виробничих процесів.

Основні компоненти ПММ:

1. Паливо. Паливно-мастильні матеріали застосовуються для роботи двигунів внутрішнього згоряння, обігріву приміщень і проведення окремих виробничих процесів. До них належать дизельне паливо, газ, бензин та інші енергетичні ресурси.

2. Мастильні матеріали. Використовуються для змащування частин техніки та обладнання, що зменшує тертя і зношення. Включають моторні, трансмісійні, гідравлічні оливи та спеціальні мастильні рідини для конкретного обладнання.

3. Технічні рідини. Включають охолоджувальні рідини (антифриз), гальмівну рідину та інші спеціальні склади, які забезпечують коректну роботу механізмів і безпеку експлуатації техніки [9, С. 167].

Роль ПММ на підприємстві:

- Забезпечення безперервної роботи обладнання. Завдяки паливно-мастильним матеріалам забезпечується постійна та ефективна робота техніки, зменшуються зупинки виробництва через поломки або знос обладнання.
- Захист та продовження терміну експлуатації техніки. Мастильні матеріали й охолоджувальні рідини мінімізують тертя між частинами обладнання, що суттєво продовжує його ресурс.
- Формування собівартості продукції. Витрати на ПММ включаються до виробничих витрат, що впливає на собівартість продукції і, відповідно, на конкурентоспроможність підприємства.
- Вплив на екологію. Вибір ПММ також має екологічне значення. Екологічно безпечні мастила і рідини з низьким рівнем викидів допомагають підприємствам зменшити шкідливий вплив на довкілля [4].

Ефективне управління запасами ПММ дозволяє підприємству уникати простоїв і економити ресурси, забезпечуючи наявність потрібних матеріалів у

достатній кількості. Це включає контроль якості та кількості, облік витрат і планування поповнення запасів.

Таким чином, паливно-мастильні матеріали є ключовим елементом технічної підтримки виробничих процесів, що забезпечує стабільність, ефективність і екологічну відповідальність підприємства.

О. О. Снісар вважає, що паливно-мастильні матеріали – це енергетичні ресурси, які виробляються підприємствами у результаті минулих подій, контролюються підприємствами, і приносять економічну вигоду в майбутньому, задовольняючи потреби суб'єктів господарювання в різних енергоносіях [27].

Економічна сутність палива в складі виробничих запасів полягає в його ролі як ресурсу, необхідного для забезпечення безперебійного процесу виробництва та енергозабезпечення підприємств. Паливо розглядається як одна з основних складових матеріально-технічного забезпечення, яка має важливий вплив на собівартість продукції, продуктивність праці та загальну ефективність виробничої діяльності [2; 15].

Основні аспекти економічної сутності палива:

1. Вартість та облікова цінність. Паливо є ресурсом з високою матеріальною цінністю. Його витрати повинні бути оптимізовані для зменшення загальних витрат на виробництво. Як і інші виробничі запаси, паливо потребує точного обліку та систематичного контролю, що дозволяє підвищити точність планування витрат на виробництво.

2. Роль у виробничому процесі. Паливо забезпечує необхідну енергію для роботи обладнання, технологічного процесу, обігріву приміщень і транспортування, що впливає на стабільність і безперебійність виробничого циклу.

3. Вплив на собівартість. Витрати на паливо безпосередньо включаються в собівартість продукції. В залежності типу виробництва, частка цих витрат може бути значною. Рациональне використання палива дозволяє оптимізувати витрати і підвищити рентабельність підприємства.

4. Вплив на екологічну складову. В сучасних умовах економічна сутність палива також має екологічний аспект, оскільки підприємства прагнуть мінімізувати викиди та знижувати негативний вплив на довкілля. Енергоефективність і використання альтернативних видів палива, таких як біопаливо або електроенергія з відновлюваних джерел, стали важливими елементами економічної стратегії підприємств.

5. Стратегічне значення запасів. Паливо як виробничий запас має стратегічне значення, особливо в умовах нестабільності ринку енергоресурсів. Запаси палива можуть стати гарантом безперервності виробничого процесу в умовах непередбачуваних змін на ринку.

Таким чином, паливо є важливою складовою виробничих запасів, що суттєво впливає на економічні показники підприємства та грає стратегічну роль у забезпеченні його енергоефективності та конкурентоспроможності.

1.2 Нормативно-правове регулювання обліку та інвентаризації палива

Нормативне регулювання будь-якого об'єкта бухгалтерського обліку є важливим фактором для гарантування точності облікових даних та задоволення інформаційних потреб користувачів.

Облік виробничих запасів регулюється різними органами в межах їх компетенції і здійснюється на трьох рівнях: міжнародному, державному та підприємстві. Ці рівні складають систему нормативного регулювання бухгалтерського обліку виробничих запасів.

Отже, основою для обліку палива є Закон України від 16 липня 1999 р. № 996 «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» [23], який встановлює правові засади ведення нормативного, бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності організацій в Україні, в тому числі щодо палива на підприємстві, складання основних документів та порядок ведення бухгалтерського реєстру, обов'язок підприємства провести інвентаризацію, зокрема відобразити залишок виробничих запасів на дату балансу.

Опис Плану рахунків бухгалтерського обліку містить перелік рахунків і субрахунків, призначених для обліку запасів, їх опис, а також порядок відображення операцій на цих рахунках. У документі також визначено правила кореспонденції між рахунками, ведення аналітичного обліку матеріалів, палива та інших запасів [17].

Методологічні аспекти бухгалтерського обліку палива як складових виробничих запасів підприємства регулюються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку НП(С)БО 9 «Запаси» [12], затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246, а також Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку МСБО 2 «Запаси».

Так, НП(С)БО 9 [12] встановлює методологічні основи відображення інформації про паливно-мастильні матеріали в обліку, регламентує порядок їх оцінки та обліку на підприємстві, а також розкриття відповідних даних у фінансовій звітності. Стандарт також регулює процедури, пов'язані з рухом запасів. У свою чергу, МСБО 2 визначає специфіку визнання та оцінки палива при їх надходженні та використанні для українських підприємств, які дотримуються міжнародних стандартів у веденні бухгалтерського обліку і формуванню фінансової звітності.

Згідно з НП(С)БО 9 [12], запаси класифікуються як активи за умови, що вони відповідають основним критеріям активу: ймовірності отримання економічних вигод від їх використання в майбутньому та можливість достовірної оцінки їхньої вартості.

Одним із ключових питань обліку, що висвітлюються в стандарті, є оцінка запасів на різних етапах їхнього руху:

- під час надходження на підприємство;
- в момент списання (вибуття);
- на дату складання балансу.

Особливу увагу в НП(С)БО 9 [12] приділено оцінці запасів під час їх надходження, тобто визначенню собівартості придбаних запасів. Отримані або виготовлені запаси зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю.

НП(С)БО 9 визначає склад собівартості придбаних запасів, що включає фактичні витрати на їх виготовлення та придбання.

Крім НП(С)БО 9 «Запаси», відображення інформації про виробничі запаси в обліку та фінансовій звітності регулюється іншими стандартами та нормативними актами, які деталізують і доповнюють вимоги щодо обліку та звітності.

НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 [19], визначає мету, склад і принципи підготовки фінансової звітності, а також вимоги до визнання та розкриття її складових, зокрема даних про виробничі запаси.

Крім того, НП(С)БО 16 «Витрати» [14], затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318, визначає методологічні засади обліку витрат підприємства, зокрема витрат на виробничі запаси, та їх відображення у фінансовій звітності. Зокрема, НП(С)БО 16 [14] встановлює, що до прямих матеріальних витрат, які формують виробничу собівартість продукції, включається вартість сировини та основних матеріалів, що становлять основу продукції, а також придбаних напівфабрикатів, допоміжних і інших матеріалів, які можна безпосередньо віднести до конкретного об'єкта витрат.

Важливою складовою обліку та контролю палива на підприємствах є регулярна інвентаризація, яка забезпечує відповідність фактичних даних обліковим записам, а також своєчасно виявляє нестачі, випадки розкрадань та шахрайства [6].

Стосовно забезпечення умов зберігання паливно-мастильних матеріалів та контролю за їх дотриманням, цей напрямок організації облікової та контрольної роботи регламентується Положенням про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженим Наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879 [20]. Цей документ встановлює порядок організації та основні правила проведення інвентаризації, регламентує процедуру перевірки активів і зобов'язань, а також визначає вимоги до фіксації та оформлення її результатів. Постанова Кабінету Міністрів України «Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей» від 22.11.1999 р. № 116 визначає

механізм обчислення розміру збитків у разі розкрадання, нестачі, знищення чи псування матеріалів і палива [21].

Для планування потреб підприємства в паливно-мастильних матеріалах, обліку та контролю їхніх витрат, ведення звітності, а також для впровадження режиму економії та раціонального використання нафтопродуктів встановлено такі норми ПММ:

- для автомобільного транспорту — відповідно до «Норм витрат палива і мастильних матеріалів на автомобільному транспорті», затверджених наказом Міністерства транспорту України від 10.02.1998 № 43 [24];
- для роботи дорожньо-будівельної та спеціальної техніки — згідно з «Нормами витрат паливно-мастильних матеріалів на роботу дорожньо-будівельних та спеціальних машин Н218. «Укравтодор» 043-96», затвердженими наказом корпорації «Укравтодор» Міністерства транспорту України від 14.08.1996 № 156 [29];
- за нормами витрат паливно-мастильних матеріалів для дорожньо-будівельної техніки, затвердженими наказом «Укравтодор» Міністерства транспорту України від 29.12.2000 № 406 [31];
- відповідно до норм витрат паливно-мастильних матеріалів для дорожньо-будівельної техніки, затверджених наказом Українських автомобільних доріг від 19.09.2002 № 435 [22].

Серед нормативно-правових актів, що регулюють облік виробничих запасів на підприємствах, можна виділити наступні:

1. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства, затверджені Наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 635 [25].
2. Типові форми первинних облікових документів з обліку сировини та матеріалів, затверджені Наказом Міністерства статистики України від 21.06.1996 р. № 193 [13].
3. Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 22.01.1996 р. № 116 [21].

4. Порядок проведення дооцінки залишків товарно-матеріальних цінностей від 31.05.1993 р. № 37-20/248/07-104 [30].

Таким чином, облік палива як складового виробничих запасів на підприємстві є складною системою, яка включає багато нюансів і специфічних аспектів. Це пояснює наявність значної кількості нормативних документів, що визначають правила ведення обліку запасів та порядок відображення відповідної інформації у звітності.

1.3 Актуальні питання обліково-інвентаризаційного процесу палива на підприємстві

Матеріали та паливо – це життєво важливі ресурси для діяльності організації. Якість управлінських рішень безпосередньо залежить від повноти та достовірності інформації про їхнє використання. Бухгалтерський облік матеріалів та палива надає цю інформацію, дозволяючи компаніям аналізувати витрати, виявляти неефективність та розробляти стратегії для покращення фінансових результатів [1].

Облік матеріалів і палива не вважається складним, за винятком обліку виробничих витрат та визначення собівартості продукції, робіт або послуг. Проте він залишається одним із найбільш трудомістких розділів обліку, оскільки включає десятки, сотні, а іноді й тисячі найменувань матеріалів, значення якого часто недооцінюють. Також облік матеріалів і палива інтегрує облік розрахунків з постачальниками, підрядниками, покупцями, замовниками, підзвітними особами, а також облік запасів у складі [26].

Зміст і завдання організації обліку матеріалів та палива полягають у визначенні обсягу інформації, що надходить і формується в системі обліку, виборі методів та способів збору, обробки й надання інформації для ухвалення управлінських рішень, а також у впровадженні науково організованої праці у матеріальному відділі бухгалтерії.

Об'єктом обліку матеріалів виступають предмети праці, призначені для виробничого та господарського використання, та малоцінні швидкозношувані предмети [18].

Підсистема обліку матеріалів справді має ряд специфічних обліково-економічних завдань, вирішення яких є ключовим для ефективного управління матеріальними ресурсами підприємства (рисунок 1.1)

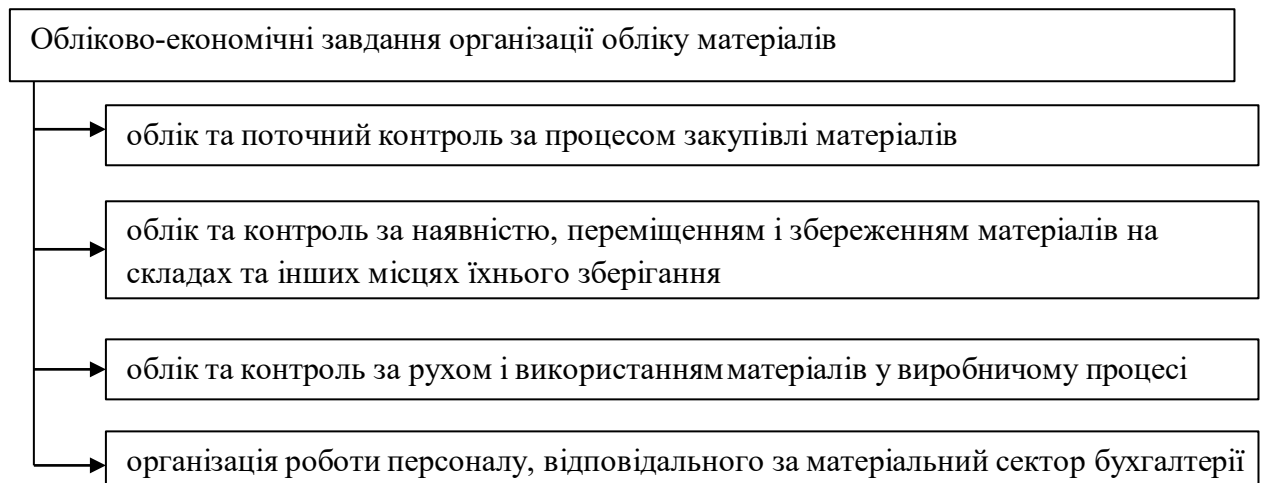

Рисунок 1.1 – Обліково-економічні завдання організації обліку матеріалів

**Джерело: Узагальнено автором на основі [18].*

Облік палива має свої особливості, що потребують ретельної уваги при його організації в бухгалтерії, зокрема [16]:

1. Систематичний збір, обробка та зберігання первинних документів, що підтверджують рух палива, з метою забезпечення повної прозорості всіх операцій.
2. Перевірка розрахунку фактичної собівартості одиниці палива.
3. Регулярне порівняння фактичних витрат палива із нормативними значеннями для виявлення відхилень та вжиття заходів щодо їх усунення.
4. Визначення фактичного пробігу кожного транспортного засобу за обліковий період.
5. Аналіз співвідношення між фактичним пробігом транспортних засобів та обсягом спожитого палива для оцінки ефективності використання палива та виявлення можливих проблем.

Для ефективного функціонування системи обліку запасів необхідно створити та підтримувати наступні умови:

- оптимальна складського господарства;
- розробка переліку запасів;
- наявність інструкції з обліку виробничих запасів;
- конкретне та класифікація запасів;
- встановлення норм витрат на запаси [28].

Бухгалтерський облік палива у підприємстві дійсно вимагає ретельного обліку за його видами, місцями зберігання та відповідальними особами. Відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку, для цього використовується рахунок 20 «Виробничі запаси», зокрема субрахунок 203 «Паливо». На цьому субрахунку фіксуються залишки та рух палива, яке придбається або заготовляється для технологічних потреб, транспорту, а також для вироблення енергії та обігріву приміщень. Крім того, облік охоплює вартість придбаних талонів нафтопродукти та газ, що значно спрощує контроль і звітність. [19, С. 129 – 142].

Для точного обліку на субрахунку 203 створюються аналітичні рахунки за місцями зберігання та матеріально відповідальними особами. Це дозволяє ефективно відстежувати рух паливно-мастильних матеріалів протягом різних періодів – дня, місяця, звітного періоду, а також забезпечує деталізацію по підприємству, його підрозділах, транспортних засобах та водіях, які їх обслуговують. Такий підхід підвищує прозорість обліку та сприяє оптимізації витрат на пальне.

Облік руху палива на складах здійснюється шляхом ведення первинної документації (карток М-17 або журналів). Ці документи містять детальну інформацію про кожен вид палива, його кількість, дату надходження та витрачання. Відповідальність за точність обліку несе матеріально відповідальна особа [26].

Фактичне списання паливно-мастильних матеріалів проводиться згідно з наказом Міністерства транспорту України від 10.02.98 № 43 [24] «Про затвердження норм витрат паливно-мастильних матеріалів на автомобільному транспорті» на основі подорожніх листів. При цьому списанню підлягають не

фактичні витрати паливно-мастильних матеріалів (залишок пального в баку + кількість заправленого пального – залишок після повернення автомобіля), а нормативні, розраховані витрати ПММ.

Для забезпечення збереження матеріальних цінностей та ефективного їх використання на підприємстві, вводиться інститут матеріальної відповідальності. Кожен працівник, який відповідає за збереження основних засобів, матеріальних запасів, грошових коштів та інших цінностей, укладається письмовий договір про повну матеріальну відповідальність. Цей договір, який регулюється законодавством України, зокрема Кодексом законів про працю, зберігається в особовій справі працівника.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [23], первинні документи є основою для бухгалтерського обліку господарських операцій. Для контролю та організації обробки даних на основі цих документів можуть складатися зведені облікові документи. Первинні документи можуть бути оформлені як у паперовій, так і в електронній формах. Вони повинні містити такі обов'язкові реквізити:

- назву документа (форми);
- дату складання;
- назву підприємства, від імені якого складено документ;
- зміст та обсяг господарської операції, одиницю виміру господарської операції;
- посади осіб, відповідальних за здійснення операції та її належне оформлення;
- особистий підпис або інші ідентифікаційні дані особи, яка брала участь у здійсненні операції.

Первинний облік виробничих матеріалів та палива є досить трудомістким процесом. Відповідно до наказу Міністерства статистики України «Про затвердження типових форм первинних облікових документів з обліку сировини та матеріалів» [29], документи, що найчастіше використовуються для оформлення

надходження виробничих запасів, а також їх призначення, наведено в таблиці 1.1 [8].

Таблиця 1.1 – Документи для оформлення надходження виробничих запасів

Форма доку-менту	Назва	Призначення документу
М-1	Журнал обліку вантажів, що надійшли	Застосовується для реєстрації транспортних документів, пов'язаних з отриманням вантажів та їх оприбуткуванням на склад підприємства.
М-2	Довіреність	Цей документ призначений для підтвердження права окремої посадової особи виступати довіреною особою при отриманні запасів.
М-4	Прибутковий ордер	Документ використовується на складі і заповнюється в день надходження запасів, якщо немає розбіжностей з документами постачальника, а також при оприбуткуванні запасів з переробки.
М-7	Акт про приймання матеріалів	Він застосовується під час прийняття запасів у випадках, коли є розбіжності з документами постачальника або коли виробничі запаси надходять без супровідних документів. Крім того, документ слугує для обліку надходження запасів і направлення листа-претензії постачальнику.
1-ГН	Товарно-транспортна накладна	Це комбінований документ, що складається з трьох самостійних розділів: відомостей про вантаж, вантажно-розвантажувальних робіт та іншої інформації.

**Джерело: Узагальнено автором на основі [7, С. 26].*

Основні документи, що використовуються для оформлення операцій з відпуску виробничих запасів, представлені в таблиці 1.2 [7].

Таблиця 1.2 – Документи з відпуску виробничих запасів

Форма доку-менту	Назва документу	Призначення документу
М-8, 9, 28, 28а	Лімітно-забірна картка	Використовується для систематичного відпуску лімітованих матеріалів у виробництво, а також для поточного контролю дотримання встановлених лімітів їх відпуску. В документі зазначається місячний ліміт відпуску для цеху.
М-10	Акт-вимога на заміну (додатковий відпуск) матеріалів	Оформлюється при разовому відпуску запасів для виробничих та господарських потреб.
М-11	Накладна-вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів	Використовується для одноразового відпуску запасів всередині підприємства.
М-19	Матеріальний звіт	Складається матеріально відповідальною особою (МВО) і передається до бухгалтерії, відображаючи рух запасів на складі за певний період.

**Джерело: Узагальнено автором на основі [7, С. 27].*

Складна організаційна структура підприємства та різноманітна номенклатура запасів вимагають введення детального аналітичного обліку для забезпечення точного обліку та управління матеріальними ресурсами.

Аналітичний облік має здійснюватися для кожного виду продукції з вказівкою на кількість, ціну та вартість (на складах, у коморах та інших місцях зберігання – за кількістю).

Списання ПММ здійснюється відповідно до вимог НП(С)БО 9 «Запаси» [12] за методом, який підприємство обирає самостійно та фіксує у наказі про облікову політику.

На підставі первинних документів, що фіксують надходження та видачу паливно-мастильних матеріалів на підприємстві (прибуткові накладні, акти приймання, відомості про повернення тощо), матеріально відповідальні особи складають звіт про рух паливно-мастильних матеріалів. У автотранспортних підприємствах цей звіт формується щоденно або щозміни. Після цього звіт подається до бухгалтерії. Бухгалтер, на основі отриманого звіту, виконує відповідні бухгалтерські проводки в синтетичних і аналітичних регістрах [22].

Схема документообігу для обліку руху паливно-мастильних матеріалів представлена на рисунку 1.2.

Рисунок 1.2 – Організація документообігу для обліку руху паливно-мастильних матеріалів

**Джерело: Узагальнено автором на основі [22].*

Відповідно до Податкового кодексу України підприємства зобов'язані мати первинні документи, що підтверджують усі здійснені витрати, для правильного визначення податкових зобов'язань. Витрати на придбання паливно-мастильних матеріалів, що використовуються для виробничої, адміністративної діяльності чи забезпечення збуту продукції, можуть бути віднесені до витрат, які зменшують об'єкт оподаткування. Облік і зберігання таких документів здійснюється відповідно до норм бухгалтерського обліку та положень Податкового кодексу [19].

Для отримання порівняльної інформації між аналітичним і синтетичним обліком складається відомість залишків запасів (сальдова відомість). Ці відомості передаються бухгалтерією на склади щомісяця першого числа для перенесення матеріально відповідальними особами кількісних залишків кожного виду та сорту запасів із карток складського обліку на початок місяця. У бухгалтерії ці залишки оцінюються за встановленими обліковими цінами, підраховується їх вартість за групами та складами в цілому, після чого дані звіряються з бухгалтерським обліком. У разі виявлення протиріч за тією чи іншою групою помилки виправляються до складання балансу [9].

Отже, процес первинного, аналітичного і синтетичного обліку палива є трудомісткою частиною облікового процесу. Це може спричиняти певні недоліки в обліку таких активів у багатьох підприємствах, що призводить до незаслужених втрат запасів.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ПАЛИВА КНП СОР «СУМСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ЕКСТРЕНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ТА МЕДИЦИНИ КАТАСТРОФ»

2.1 Організаційно-економічна характеристика КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф»

Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф створено у 2013 році після реорганізації відділень швидкої медичної допомоги центральних районних лікарень на виконання Закону України «Про екстрену медичну допомогу». Це був період початку реформування служби екстреної медичної допомоги на загальнодержавному рівні з усіма проблемами, коли ламається старе, а створюється нове – невідоме. Проблемним було все: створення мережі, структури, нормативно-правове забезпечення діяльності служби, взаємодія із закладами охорони здоров'я, кадрове, матеріально-технічне забезпечення, формування політики закладу та корпоративного духу і професійної єдності, оптимізація роботи медичних працівників, наближення екстреної медичної допомоги до сільського населення, удосконалення навчального процесу працівників Центру.

Ліцензія на здійснення господарської діяльності в галузі медичної практики видана згідно наказу Міністерства охорони здоров'я України від 21 серпня 2020 року № 1949, в якому міститься "Перелік заявників, за яких прийнято рішення про надання ліцензії на здійснення господарської діяльності в медичній сфері".

Договір з Національною службою здоров'я України № 14-E122-P000 укладено для надання медичних послуг населенню в рамках програми медичних гарантій щодо забезпечення екстреної медичної допомоги мешканцям області, за програмою № 2 "Екстрена медична допомога".

Рішенням сесії Сумської обласної ради від 29.09.2022р. Бутенка Сергія Павловича призначено на посаду директора КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф».

Таблиця 2.1 надає інформацію про структуру майна підприємства КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» та його зміни в часі, що дозволяє оцінити стан активів.

За даними таблиці 2.1 станом на 31.12.2023 р., КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» має приблизно три чверті активів, які є необоротними (81,5%), тоді як одна п'ята становить оборотні активи (18,5%). За два роки вартість активів збільшилась на 329 416 тис. грн., або на 159,10%.

У КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» відбулося зменшення оборотних активів, головним чином, через зменшення показника «Гроші та їх еквіваленти», який на 31.12.2023 р. становить 8 564 тис. грн, що на 39 038 тис. грн., або на 82,01% менше ніж на кінець 2021 року.

Вартість запасів на кінець 2023 року зменшилась на 8,37% порівняно з 2021 роком і склала 90 013 тис. грн. Поточна дебіторська заборгованість за весь розглянутий період збільшилась у 2023 році, у попередніх періодах значення показника становило 0.

Основні засоби КНП СОР «СОЦЕМД ТА МК» активно використовуються у щоденній діяльності компанії, які дозволяють створювати товари і послуги. Їх вартість збільшилася з 19 043 тис. грн. в 2021 р. до 408 381 тис. грн. в 2023 р., на 389 338 тис. грн., або на 2 044,52%. Це означає, що у разі змін на ринку, зниження попиту на основні товари і послуги, КНП СОР «СОЦЕМД ТА МК» не зможе швидко перебудувати свої виробничі і збутові процеси для адаптації. З іншого боку, це дещо знижує ризик зупинки діяльності через нездатність оплатити оренду за наступний місяць.

Це пов'язано з активною політикою управління основними засобами, що передбачає їх ремонт, оновлення, тобто здійснення як простого, так і розширеного відтворення. Як результат, господарський потенціал підприємства зростає.

Таблиця 2.1 – Структура майна КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф», тис. грн

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		Відносний приріст (відхилення), %		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Нематеріальні активи	996	6 941	0	5 945	-6 941	596,89	-100	-100
Незавершені капітальні інвестиції	41 182	29 257	29 098	-11 925	-159	-28,96	-0,54	-29,34
Основні засоби:	19 043	325 449	408 381	306 406	82 932	1 609,02	25,48	2 044,52
НЕОБОРОТНІ АКТИВИ	61 221	361 647	437 479	300 426	75 832	490,72	20,97	614,59
Виробничі запаси	98 231	76 604	90 013	-21 627	13 409	-22,02	17,5	-8,37
Запаси	98 231	76 604	90 013	-21 627	13 409	-22,02	17,5	-8,37
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	0	0	1	0	1	-	-	-
Дебіторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	0	0	34	0	34	-	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	0	0	366	0	366	-	-	-
Гроші та їх еквіваленти	47 602	21 491	8 564	-26 111	-12 927	-54,85	-60,15	-82,01
Інші оборотні	0	0	13	0	13	-	-	-
ОБОРОТНІ АКТИВИ	145 833	98 095	98 991	-47 738	896	-32,73	0,91	-32,12
БАЛАНС	207 054	459 742	536 470	252 688	76 728	122,04	16,69	159,10

**Джерело: Розрахунки проведені на основі фінансової звітності КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» (Додаток А)*

Недостатній рівень чистих активів може становити загрозу для функціонування підприємства, але законодавство не надає чітких вказівок щодо їх розрахунку. Величина чистих активів може впливати на здатність підприємства здійснювати операції.

Чисті активи КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф», наведені в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 – Чисті активи КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф»

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +, –		Відносний приріст (відхилення), %		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Необоротні активи	61 221	361 647	437 479	300 426	75 832	490,72	20,97	614,59
Оборотні активи	145 883	98 095	98 991	-47 788	896	-32,76	0,91	-32,14
Довгострокові зобов'язання	6 540	12 738	36 058	6 198	23 320	94,77	183,07	451,35
Короткострокові зобов'язання	2 850	2 256	8 678	-594	6 422	-20,84	284,66	204,49
Всього чистих активів	197 664	444 748	491 734	247 084	46 986	125,00	10,56	148,77

**Джерело: Розрахунки проведені на основі фінансової звітності КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» (Додаток А)*

За два роки відбулося відчутне збільшення необоротних активів Центру, які на 31.12.2023 р. становили 437 479 тис. грн. Це призвело у майбутньому до позитивного показника між активами та зобов'язаннями підприємства, навіть незначне зменшення оборотних активів у 2023 році не вплинуло на загальний показник.

Фінансове становище власників КНП СОР «СОЦЕМД ТА МК» в 2021 - 2023 рр. посилюється, так як після вирахування зобов'язань обсяг наявних чистих активів на кінець звітного періоду 2023 року - 491 734 тис. грн. Таким чином, підприємство характеризується ефективною бізнес-моделлю.

Чисті активи КНП СОР «СОЦЕМД ТА МК» на кінцеву дату аналізованого періоду значно перевищують як довгострокові, так і короткострокові зобов'язання підприємства, що вказує на позитивний фінансовий стан організації. Чисті активи є основним показником майнового стану в процесі фінансового аналізу.

Чистий оборотний капітал в економіці відображає різницю між короткостроковими активами та пасивами підприємства. Велика сума чистого оборотного капіталу може свідчити про недоцільне використання власних коштів, тоді як маленька сума може вказувати на фінансові проблеми підприємства. (таблиця 2.3).

Таблиця 2.3 – Аналіз капіталу КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» в розрізі тривалості використання в 2021 - 2023 рр., тис. грн.

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +, –		Відносний приріст (відхилення), %		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Постійний капітал	197 664	444 748	491 734	247 084	46 986	125,0	10,56	148,77
Сталі зобов'язання	6 540	12 738	36 058	6 198	23 320	94,77	183,07	451,35
Мобільні зобов'язання	2 850	2 256	8 678	-594	6 422	-20,84	284,66	204,49

**Джерело: Розрахунки проведені на основі фінансової звітності КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» (Додаток А)*

Демонстроване підприємством КНП СОР «СОЦЕМД ТА МК» накопичення постійної частини капіталу на 491 734 тис. грн протягом 2021 - 2023 рр. створює необхідні фонди для стійкої діяльності в довгостроковій перспективі.

Посилюється роль зовнішніх постачальників довгострокових фінансових ресурсів КНП СОР «СОЦЕМД ТА МК», про що свідчить зростання стійких зобов'язань на 36 058 тис. грн.

Виявлене підвищення суми мобільних зобов'язань КНП СОР «СОЦЕМД ТА МК» на 8 678 тис. грн протягом періоду 2021 - 2023 рр. дозволяє покрити частину

обігового капіталу, з іншого боку, призводить до підвищення фінансових ризиків. Тому необхідно прогнозувати грошові потоки хоча б на короткострокову перспективу, що дозволить своєчасно вжити заходів щодо їх балансування.

Показники, які показують швидкість, з якою актив може бути конвертований в гроші без відчутної втрати вартості по підприємству КНП СОР «СОЦЕМД ТА МК» наведені в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 – Динаміка показників ліквідності КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф»

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +, –		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	51,17	43,48	11,41	-7,69	-32,07	-39,76
Коефіцієнт швидкої ліквідності	16,70	9,53	1,03	-7,17	-8,5	-15,67
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	16,70	9,53	0,99	-7,17	-8,54	-15,71
Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	-	-	0,05	-	-	-

**Джерело: Розрахунки проведені на основі фінансової звітності КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» (Додаток А)*

Ризик несвоєчасного виконання зобов'язань КНП СОР «СОЦЕМД ТА МК» протягом найближчого місяця був мінімальним, адже у підприємства було грошових коштів в розмірі 99% від загальної суми поточних зобов'язань в 2023 р. Таке значення є високим.

В цілому підприємству вдалося вибудувати добрі стосунки з постачальниками і клієнтами, адже дебітори відволікають менше коштів, ніж надають постачальники, інші сторони, які формують кредиторську заборгованість підприємства. На кожну одиницю кредиторської заборгованості КНП СОР «СОЦЕМД ТА МК» припадає 0,05 гривень дебіторської. Це знижує потребу в додаткових фінансових ресурсах, які дорогі в обслуговуванні.

Абсолютні показники фінансової стійкості характеризують рівень забезпеченості запасів і витрат відповідними джерелами фінансування. Співвідношення між запасами і витратами та їх джерелами дозволяє визначити тип фінансової стійкості підприємства. Інформація щодо цих показників для КНП СОР «СОЦЕМД ТА МК» наведена в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 – Динаміка показників фінансової стійкості КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф»

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +, –		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Власні обігові кошти, тис. грн.	136 443	83 101	54 255	-53 342	-28 846	-82 188
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	0,94	0,85	0,55	-0,09	-0,3	-0,39
Маневреність власних оборотних коштів	0,35	0,26	0,16	-0,09	-0,1	-0,19
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами запасів	1,39	1,08	0,6	-0,31	-0,48	-0,79
Коефіцієнт фінансової автономії	0,95	0,97	0,92	0,02	-0,05	-0,03
Коефіцієнт фінансової залежності	1,05	1,03	1,09	-0,02	0,06	0,04
Коефіцієнт фінансового левериджу	0,05	0,03	0,09	-0,02	0,06	0,04
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,69	0,19	0,11	-0,5	-0,08	-0,58
Коефіцієнт короткострокової заборгованості	0,3	0,15	0,19	-0,15	0,04	-0,11
Коефіцієнт фінансової стійкості (покриття інвестицій)	0,99	1	0,98	0,01	-0,02	-0,01
Коефіцієнт фінансової стійкості (покриття інвестицій)	0,99	1	0,98	0,01	-0,02	-0,01

**Джерело: Розрахунки проведені на основі фінансової звітності КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» (Додаток А)*

КНП СОР «СОЦЕМД ТА МК» сформувало власні оборотні кошти (54 255 тис. грн.), які можна використовувати для фінансування частини запасів,

необхідних в операційному процесі; дебіторської заборгованості, яка виникає в процесі виробництва і збуту; інших оборотних активів. Обсяг цих коштів збільшився на 54 255 тис. грн. за 2021 - 2023 рр.

Управлінці КНП СОР «СОЦЕМД ТА МК» забезпечили високу фінансову гнучкість підприємства, так як відчутна частина оборотного капіталу створена за рахунок коштів власників. Як результат, підприємство менше залежить від зовнішніх постачальників фінансових ресурсів. 55% оборотних активів припадає на власні оборотні кошти в 2023 р.

Власні обігові кошти характеризуються прийнятним рівнем маневреності, що відображає відповідний коефіцієнт (0,16).

Виходячи з такої логіки, показник фінансового левериджу і фінансової залежності КНП СОР «СОЦЕМД ТА МК» також знаходиться в нормативних межах і фіксує низьку залежність від зовнішніх постачальників фінансових ресурсів. Доцільно і надалі стежити за дотриманням прийнятного співвідношення між власним капіталом і позиковими засобами, що дозволяє отримати кращу оцінку кредитоспроможності, а значить і скоротити витрати, пов'язані із залученням додаткових фінансових ресурсів на платній основі. На кожну гривню власного капіталу КНП СОР «СОЦЕМД ТА МК» припадає 1,09 гривень пасивів. У КНП СОР «СОЦЕМД ТА МК» було на момент складання звітності 0,09 гривень зобов'язань на кожну гривню власного.

Індикатор маневреності власного капіталу свідчить про високий рівень фінансової гнучкості цього джерела фінансування активів підприємства. На кінець 2023 р. значення дорівнює 11%.

Якщо індикатор автономії враховує вартість власного капіталу, то загальний коефіцієнт фінансової стійкості розраховується з додатковим елементом у вигляді довгострокових зобов'язань КНП СОР «СОЦЕМД ТА МК». Значення цього показника в 2023 р. в розмірі 98% говорить про те, що ризик зупинки діяльності через недостатній обсяг короткострокових зобов'язань є мінімальним протягом найближчого року.

Структура активів КНП СОР «СОЦЕМД ТА МК» в 2023 р. вказує на низький рівень адаптивності, так як в разі необхідності підприємство не зможе швидко перебудувати свої бізнес-процеси, вивільнити фінансові ресурси з тих активів, які не є перспективними і недостатньо продуктивними в мінливих умовах, з іншого боку, направити їх згідно з оновленою політикою формування активів. На кожну гривню необоротних активів було 0,23 гривень оборотних активів.

Для проведення розрахунків та аналізу показників було використано річну фінансову звітність КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» за період з 2021 по 2023 роки. До кваліфікаційної роботи додаються баланс (Звіт про фінансовий стан) та звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) у вигляді додатку А.

2.2 Організаційно-практичні аспекти обліку палива

Облік операцій з паливом є важливою складовою бухгалтерського обліку усіх підприємств, яке має автопарк. Давайте розглянемо цей процес детальніше.

Пальне, придбане для використання у власній діяльності підприємства, обліковують на субрахунку 203 «Паливо» як частину запасів. На цьому субрахунку відображаються наявність і рух різних видів пального (нафтопродукти, тверде паливо, мастильні матеріали), що використовуються для технологічних потреб виробництва, для експлуатації транспорту, вироблення енергії та опалення будівель. Це положення передбачено Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій, затвердженою наказом Мінфіну від 30.11.1999 р. № 291. На дебеті субрахунку 203 обліковується надходження пального на підприємство, а на кредиті – його списання для потреб на діяльність та інших цілей.

Для детального обліку палива використовують аналітичні субрахунки. Наприклад, субрахунок 2031 "Паливо на нафтоскладі" може бути розділений за видами палива (бензин, дизель) та марками (А92, А95). Пальне в баках транспортних засобів також обліковується окремо за видами палива та марками

авто (наприклад, 203211 «Бензин А92 в баку Ауді А6»). Такий детальний облік дозволяє точно відстежувати рух палива та проводити аналіз витрат.

Пальне, що надходить на нафтосклад від постачальників, підприємство обліковує як запаси за первісною вартістю. Вона складається з фактичних витрат, визначених у п. 9 П(С)БО 9 «Запаси». До цих витрат входять:

- суми, сплачені постачальнику згідно з договором, за винятком непрямих податків;
- ввізне мито;
- непрямі податки (наприклад, акцизний податок), які не підлягають відшкодуванню;
- транспортно-заготівельні витрати, які охоплюють витрати на заготівлю, оплату тарифів на вантажно-розвантажувальні роботи та транспортування запасів усіма видами транспорту до місць їх використання, включаючи страхування ризиків транспортування;
- інші витрати, безпосередньо пов'язані з придбанням та приведенням запасів у стан, придатний для використання в запланованих цілях.

Коли первісна вартість запасів (зокрема, пального) не може бути точно визначена на момент їх оприбуткування, допускається оцінка за справедливою вартістю, це сума, за якою актив можна обміняти на незалежну сторону в ході звичайної операції купівлі-продажу. Це важливий нюанс, який часто виникає в бухгалтерській практиці.

Після того, як ми визначили обсяг витраченого пального на підставі первинних документів (подорожній лист, відомість про відпуск палива тощо), здійснюємо списання з кредиту субрахунку 203 "Паливо".

Спосіб обліку витрат на пальне залежить від того, як використовується транспортний засіб. Наприклад, якщо машина використовується для виробництва продукту, то витрати на пальне включаються до вартості цього продукту. Якщо ж машина використовується для доставки товарів клієнтам, то такі витрати відносяться до витрат на збут. А якщо машина використовується для поїздок керівництва компанії, то витрати на пальне будуть віднесені до адміністративних

витрат. Якщо витрати на пальне перевищують встановлену норму, то така надмірна витрата вважається втратою і списується окремо.

Витрати на пальне можуть бути віднесені на різні види витрат в залежності від того, для яких цілей використовувалося пальне: виробництво, збут, адміністративні потреби або інші, детальніше наведено в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6 – Облік витрат в залежності від використання транспортного засобу по КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф»

Використання транспортного засобу	Вид витрат
Виробництво продукції	Собівартість продукції (субрахунок 23)
Доставка продукції	Витрати на збут (субрахунок 93)
Адміністративні цілі	Адміністративні витрати (субрахунок 92)
Будівництво основних засобів	Капітальні інвестиції (субрахунок 15)
Інші цілі	Інші операційні витрати (субрахунок 947)

**Джерело: Узагальнення проведені на основі облікової політики КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф»*

Для ведення бухгалтерського обліку КНП СОР «СОЦЕМД ТА МК» використовує програму UA-Бюджет «Бухгалтерія комунального підприємства», кожен працівник бухгалтерії має своє автоматизоване робоче місце. Для подання звітності до контролюючих органів та обміну юридично значущими первинними документами між контрагентами в електронному вигляді підприємство застосовує програмне забезпечення М.Е.Дос.

Програмне забезпечення UA-Бюджет є універсальним і дозволяє вирішувати всі завдання, пов'язані з бухгалтерською інформацією підприємства. Крім того, співробітники суміжних служб можуть вводити інформацію про окремі види діяльності, торгіві і виробничі операції, що автоматично відображається в бухгалтерському і податковому обліку. Бухгалтерська служба забезпечує методичне керівництво і контроль за настройками інформаційної бази.

Обліком матеріальних цінностей на підприємстві займається матеріальний відділ бухгалтерії. До обов'язків якого належить: облік ТМЦ по складам, по

цеховим кладовим, позабалансовий облік ТМЦ, облік виробничих запасів, облік медикаментів, облік паливно-мастильних матеріалів, облік основних засобів.

Відповідно до ст. 11 «Положення про матеріальну відповідальність робітників та службовців за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації», працівники несуть матеріальну відповідальність за шкоду, заподіяну підприємству, внаслідок порушення покладених на них трудових обов'язків.

На підставі викладеного вище, керуючись чинним законодавством України та з метою забезпечення цілісності матеріальних цінностей, які знаходяться на зберіганні та належать КНП СОР «СОЦЕМД ТА МК» є склад, за яке відповідає завідувач складу. Вона керує роботами, які охоплюють приймання, зберігання і відпуск товарно-матеріальних цінностей. У Центрі є другий склад з якого відбувається відпуск на станції та підстанції медикаментів та наркотичних засобів.

Відпуск товарно-матеріальних цінностей здійснюється безпосередньо на матеріальну відповідальну особу станцій та підстанцій, бухгалтер формує у програмі документ «Накладна на внутрішнє переміщення».

Документ «Накладна на внутрішнє переміщення» створюється в програмі через розділ «ТМЦ – Переміщення ТМЦ», але заповнюється вручну користувачем (Рисунок 2.1).

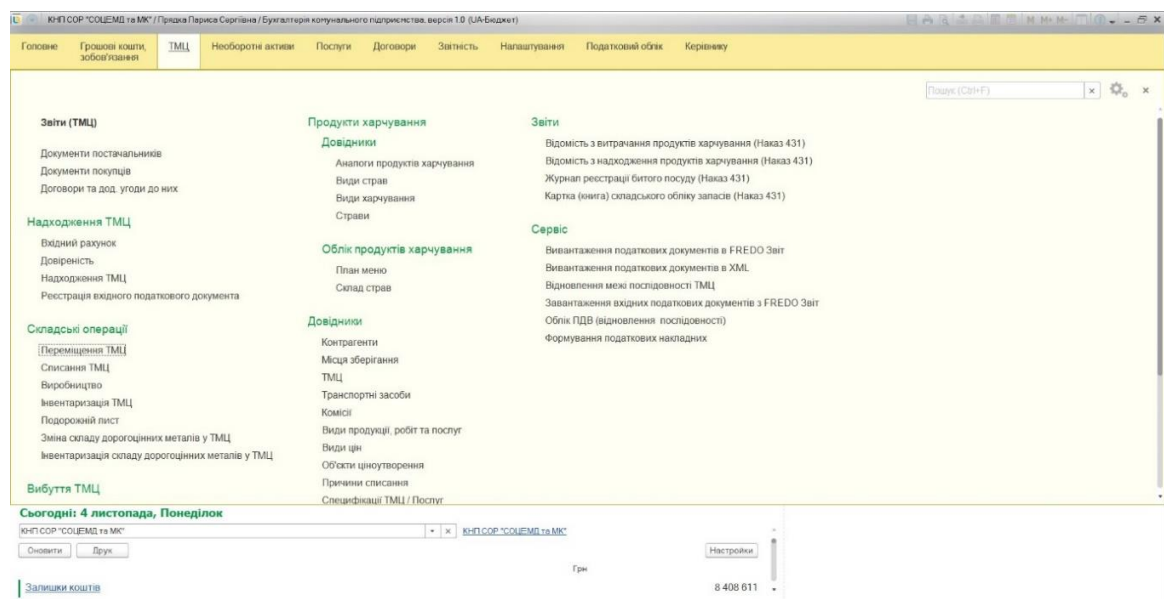

Рисунок 2.1 – Створення документу «Накладна на внутрішнє переміщення»

**Джерело: Дані наведені на основі програмного забезпечення КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф»*

Порядок заповнення шапки документа «Накладна на внутрішнє переміщення» передбачає введення дати. Номер документа генерується автоматично, а дату можна вручну змінити. Спочатку потрібно вибрати склад з якого відбудуватиметься видача палива та матеріально відповідальну особу на яку передаються матеріальні цінності, також зазначається кількість переданого палива, ціна та сума. (Рисунок 2.2). Документ підписується двома особами, які здали та прийняли запаси.

Друк документа

Затверджую
Сергій БУТЕНКО
(підпис керівника установи)
30 жовтня 2024 р.

Накладна на внутрішнє переміщення № 2672 від 30 жовтня 2024 р.

Установа: Комунальне некомерційне підприємство Сумської обласної ради "Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф"

Відпустив: ОВЧАРЕНКО ТЕТЯНА ВОЛОДИМИРІВНА - завідувач складом

Отримав: МАСЛЮК НАДІЯ ОЛЕКСІІВНА - диспетчер таксувальник Центральної СЕ(Ш)МД

№	Найменування	Кількість	Од.	Ціна	Сума	Дод. інформація
1	Дизельне паливо (БВС Ретейл, теплов)	5 700,00000	л	42,41667	241 775,01	
Разом:					241 775,01	

Сума всього прописом: Двісті сорок одна тисяча сімсот сімдесят п'ять гривень 01 копійка

Здав: Тетяна ОВЧАРЕНКО Приймав: Надія МАСЛЮК

Рисунок 2.2 – Заповнена форма документа «Накладна на внутрішнє переміщення»

**Джерело: Дані наведені на основі програмного забезпечення КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф»*

Після проведення документу, він може формувати кореспонденцію, яка наведена на рисунку 2.3. Це означає, що на підставі інформації, зазначеної в накладній, може бути створено додаткові документи або повідомлення. Тобто накладна може ініціювати подальші дії та комунікацію.

Накладна роздруковується у двох примірниках (один – у бухгалтерії, другий – віддається матеріальній особі, яка прийняла цінності), підписується особами, які здали та прийняли запаси.

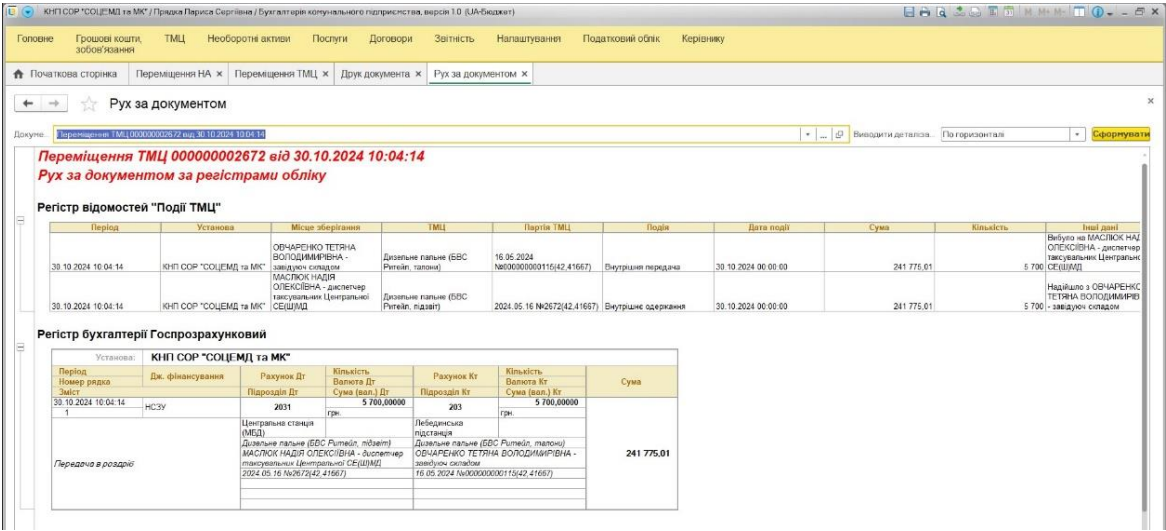

Рисунок 2.3 – Кореспонденція рахунків документу «Накладна на внутрішнє переміщення»

**Джерело: Дані наведені на основі програмного забезпечення КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф»*

В одному примірнику до накладної роздруковується документ «Прибутково – касовий ордер» (Рисунок 2.4). Підписується особами, які здали та прийняли запаси, головним бухгалтером та директором, та повертається до бухгалтерії.

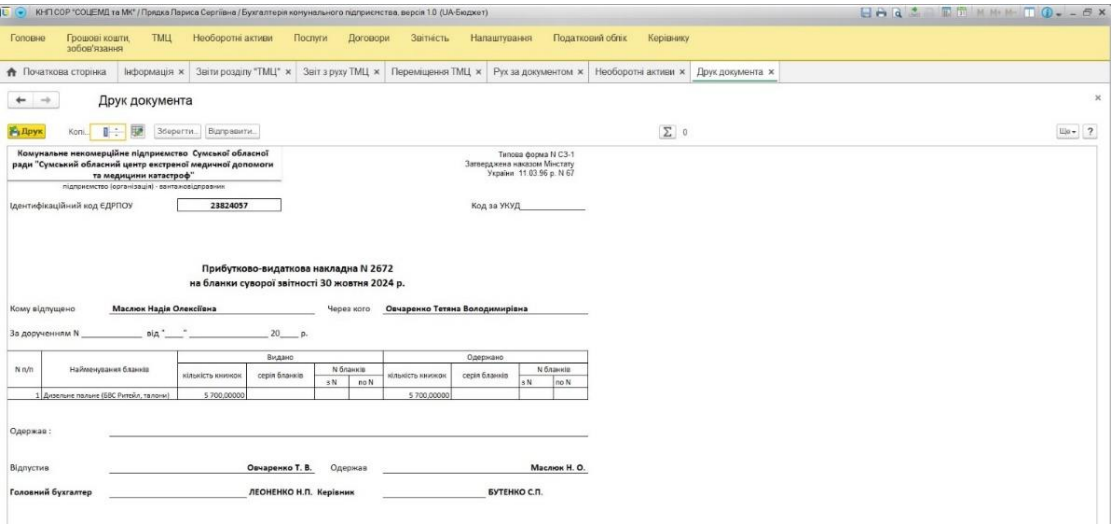

Рисунок 2.4 – Електронна форма документу «Прибутово – касовий ордер»

**Джерело: Дані наведені на основі програмного забезпечення КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф»*

У центрі екстреної медичної допомоги та медицини катастроф на лінії випущено 160 машин загалом по всіх станціях та підстанціях області.

Обов'язки по списанню палива згідно шляхових листків розподілено між двома бухгалтерами по списанню ПММ.

Перший бухгалтер відповідає за такі райони:

- Білопільська підстанція;
- Конотопська станція;
- Роменська станція;
- Охтирська станція;
- Шосткинська станція;
- Глухівська підстанція;
- Ямпільська підстанція;
- Середино-Будська підстанція;
- Путивльська підстанція;
- Недригайлівська підстанція.

Другий бухгалтер займається списанням палива по таким районам:

- Центральна станція;
- Перша підстанція (м. Суми, вул. Привокзальна 31);
- Тростянецька підстанція;
- Кролевецька підстанція;
- Великописарівська підстанція;
- Липоводолинська підстанція;
- Лебединська підстанція;
- Буринська підстанція;
- Краснопільська підстанція.

Відповідальні особи станцій та підстанцій – старші водії або механіки, подекадно привозять шляхові листки до бухгалтерії. Бухгалтер перевіряє шляхові на відповідність підписів, марки на номери машини, маршрути руху, звіряє кілометраж, показники спідометра при виїзді з гаража та залишок палива при виїзді. Після цього згідно наказу про норми списання палива по кожній машині, бухгалтер перевіряє списані літри згідно норми та кілометражу.

У програмі UA-Бюджет бухгалтер створює документ «Подорожній лист» за місяць у якій відображає зведену інформацію по кілометражу на списання палива. Документ створюється на кожну машину окремо.

Документ «Подорожній лист» створюється в програмі через розділ «ТМЦ – Подорожній лист», але заповнюється вручну користувачем (Рисунок 2.5).

Рисунок 2.5 – Створення документу «Подорожній лист»

**Джерело: Дані наведені на основі програмного забезпечення КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф»*

Порядок заповнення шапки документа «Подорожній лист» передбачає введення дати та вибір машини певної станції або підстанції по якій відбуватиметься списання палива. Номер документа генерується автоматично, а дату можна вручну змінити. На вкладці Основна заповнюється показник спідометра початковий та кінцевий, автоматично розраховується пробіг за день. Також зазначається місце зберігання, тобто матеріально відповідальна особа Центру у підзвіті якого знаходиться даний транспортний засіб.

На вкладці Заправка зазначається кількість переданого пального з підзвіту матеріальної особи на транспортний засіб. На вкладці Списання, через кнопку Підбір партії користувач списує кількість палива згідно норми витрат пального та даним у подорожньому листі переданих до бухгалтерії (Рисунок 2.6).

Головне Грошові кошти, зобов'язання ТМЦ Необоротні активи Послуги Договори Звітність Налаштування Керівнику

Інформація x Переміщення ТМЦ x Пе... 000000002619 x Звіти розділу "... x Звіт з руху ТМЦ ... x Подорожний лист x По... 000000001279 x Пе... 000000002712 x По... 000000001349 x

← → ☆ Подорожний лист 000000001349 від 31.10.2024 9:00:00

Провести та закрити Записати Провести

Номер: 000000001349 Дата: 31.10.2024 9:00:00 Установа: КНП СОР "СОЛЕМД та МК"

Вид операції: Поїздка (заправка за талонами) Транспортний засіб: CITROEN Lutpre BM12-78CO

Номер подорожного листа: Температура рейсу: 0

★ Основна Маршрут (1) Заправка (1) Списання (2) Облік

Підбір партій x Очистити

N	Об'єкт	Вид ТМЦ	Од. вим.	Рахунок обліку	К-сть	Джерело фінансування	ДРО	Рахунок витрат	Ціна	Партія
						КЕКВ			Сума	Вид надходження
1	Дизельне паливо (ББС Ритейл, бак)				230.00000	НСЗУ		91	32.86904	2024.10.31 №1349(32.86904)
	Товарно-матеріал... цінності	л	2032			2210		Виробн.	7 559.88	Придбання
								Списання ПММ		
								<->		
								Недригайлівська підстанція		
2	Дизельне паливо (ББС Ритейл, бак)				10.93000	НСЗУ		91	42.41672	2024.05.16 №2489(42.41668)
	Товарно-матеріал... цінності	л	2032			2210		Виробн.	463.61	Придбання
								Списання ПММ		
								<->		
								Недригайлівська підстанція		

Піньна норма витрат пального, л/100 км: Норма витрат пального на роботу нагрівача, л/год.:

Норми витрат пального по мілти, л/100 км: Кількість пального по мілти, л/100 км:

Рисунок 2.6 – Заповнена форма документу «Подорожний лист»

**Джерело: Дані наведені на основі програмного забезпечення КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф»*

Для звірки та узагальнення інформації бухгалтер формує у програмі звіт «Звіт з руху ТМЦ» по рахунку 2032 «Паливо у баках». Звіт створюється окремо по кожній машині списком вказаного місця зберігання, у ньому можна побачити залишок палива у баку на початку місяця, кількість заправлених літрів протягом місяця, витрачання палива та залишок на кінець місяця.

Якщо відповідальна особа видавала на машину талони на заправку палива, за місяць виписується Відомість на видачу талонів ПММ по кожній машині окремо, у якій вказується марка дизпалива чи бензин, номер машини, а у табличній частині зазначається дата, ПІБ водія якому видавались талони, зазначається номер шляхового листа, кількість літрів та ставиться підпис водія.

Підзвітні особи щомісячно складається Звіт про щомісячне використання ПММ, у якому зазначається кількість талонів по кожній марки палива на початок місяця, кількість отриманого палива зі складу за місяць, кількість виданого палива на машини та зазначається залишок на кінець місяця.

Звіт «Звіт з руху ТМЦ» створюється в програмі через розділ «Звітність – Звіт з руху ТМЦ», заповнюється автоматично згідно даних раніше внесених у програму (Рисунок 2.7).

Звіт з руху ТМЦ

Параметри: Період: 01.11.2024 - 30.11.2024
Відбір: Місце зберігання: Дорівнює "Центральна станція VOLKSWAGEN Crafter BM 40-46 EB"

Рахунок	Місце зберігання	ТМЦ	Код	Од. вим.	Залишки на початок		Надходження		Витрата		Залишки на кінець	
					Сума	Кількість	Сума	Кількість	Сума	Кількість	Сума	Кількість
2032	Центральна станція VOLKSWAGEN Crafter BM 40-46 EB				10 639,89	340,95000					10 639,89	340,95000
	Дизельне паливо (ББС Ретейл, бад)		00000031474	л.	10 639,89	340,95000					10 639,89	340,95000
026	Центральна станція VOLKSWAGEN Crafter BM 40-46 EB					10,00000						10,00000
	Автомобіль 235/65 R16 C (ЗІМА)		00000024650	шт		4,00000						4,00000
	Автомобіль 235/65 R16 C (ЛІТО)		00000024659	шт		4,00000						4,00000
	Акумулятор GCT -100		00000024651	шт		2,00000						2,00000
Разом					10 639,89	350,95000					10 639,89	350,95000

Друкуючи підписки Установи (відповідає особі): КНП СОР "СОЦЕМД та МК"

Рисунок 2.7 – Заповнена форма звіту «Звіт з руху ТМЦ»

**Джерело: Дані наведені на основі програмного забезпечення КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф»*

Якщо відповідальна особа видавала на машину талони на заправку палива, за місяць виписується Відомість на видачу талонів ПММ по кожній машині окремо, у якій вказується марка дизпаливо чи бензин, номер машини, а у табличній частині зазначається дата, ПІБ водія якому видавались талони, зазначається номер шляхового листа, кількість літрів та ставиться підпис водія.

Підзвітні особи щомісячно складається Звіт про щомісячне використання ПММ, у якому зазначається кількість талонів по кожній марки палива на початок місяця, кількість отриманого палива зі складу за місяць, кількість виданого палива на машини та зазначається залишок на кінець місяця.

Для звірки та узагальнення інформації бухгалтер формує у програмі звіт «Звіт з руху ТМЦ» по рахунку 2031 «Паливо в талонах у підзвітних особах». Звіт створюється окремо по кожній матеріально відповідальній особі вказаного місця зберігання (станція чи підстанція), у ньому можна побачити залишок палива у

талонах на початку місяця, кількість отриманих талонів зі складу, кількість виданих талонів на машини за місяць, та залишок на кінець місяця талонів у підзвітних осіб.

Звіт «Звіт з руху ТМЦ» створюється в програмі через розділ «Звітність – Звіт з руху ТМЦ», заповнюється автоматично згідно даних раніше внесених у програму (Рисунок 2.8).

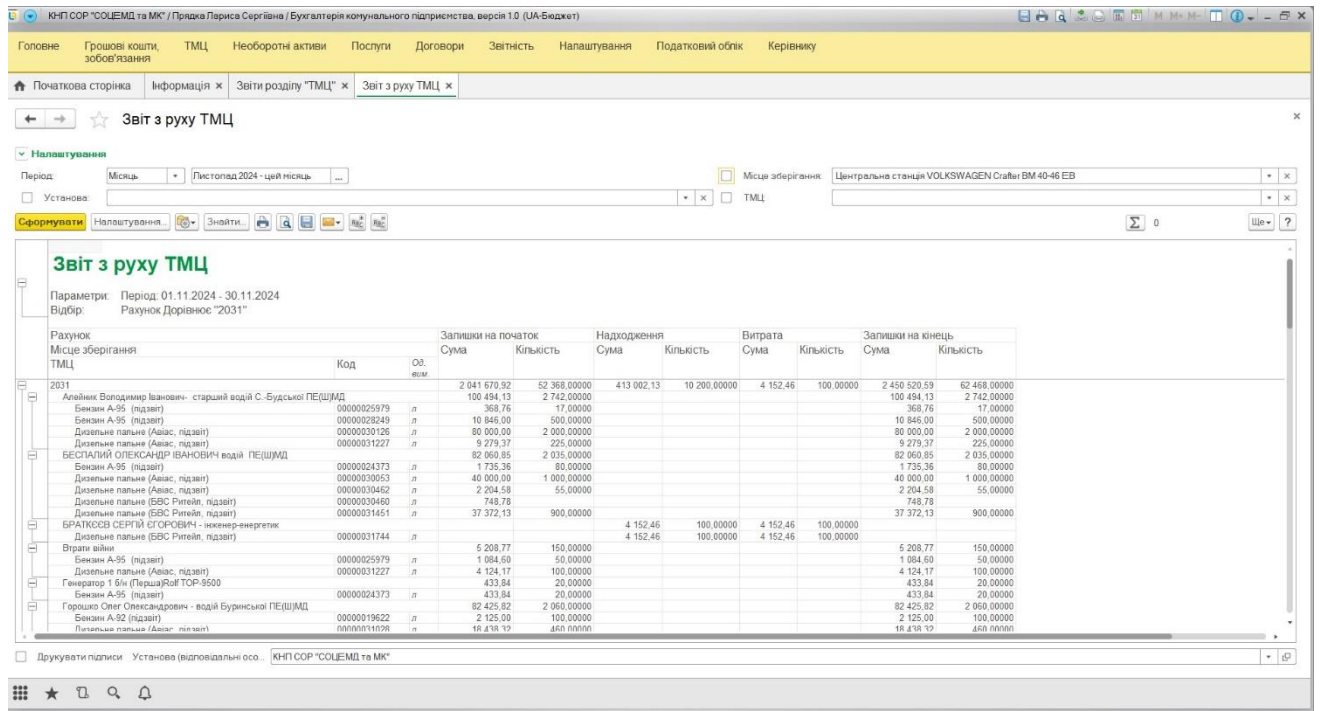

Рисунок 2.8 – Заповнена форма звіту «Звіт з руху ТМЦ»

**Джерело: Дані наведені на основі програмного забезпечення КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф»*

Організація первинного, аналітичного та синтетичного обліку в КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» гарантує своєчасне, детальне та достовірне надання інформації про розрахунки з постачальниками, а також про стан погашення заборгованості перед ними.

2.3 Вдосконалення облікового процесу пального на підприємстві

Облік розрахунків із постачальниками у КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» ведеться за

допомогою програми UA-Бюджет «Бухгалтерія комунального підприємства», ми, в свою чергу, рекомендуємо використовувати BAS Медицина.

Програма автоматизує різні аспекти діяльності медичної організації, зокрема управління закупівлями, оформлення повернень, аналіз ефективності витрат, управління запасами, облік за джерелами фінансування, ведення формулярних переліків організації та відділень, управління виготовленням медичних препаратів, управління запасами у відділеннях і кабінетах, контроль наявності серій, вилучених з обігу, та управління роздрібними продажами.

Прикладне рішення «BAS Медицина» має єдиний механізм побудови і роботи з налаштованими звітами, що дозволяє створювати власні варіанти звітів або користувальницькі налаштування звітів для кожного користувача індивідуально. Звіти можна виводити у вигляді графіків і діаграм, що дозволяє наочно представити інформацію про закупівлі в розрізі контрагентів.

Для відображення операцій списання на витрати господарської діяльності матеріалів власних або отриманих в переробку призначений документ «Вимога-накладна». Документ можна ввести на підставі документів: Надходження товарів і послуг, Звіт виробництва за зміну, Акт про надання виробничих послуг, Реалізація послуг з переробки. У заголовку документа вказується Склад. (Рисунок 2.9).

N	Номенклатура	Од.	К.	Кількість	Рахунок	Под. призн. (ПДВ)
1	Бензин АІ-76	л		1,000	60,000	203

Рисунок 2.9 – Документ «Вимога-накладна»

**Джерело: Запропоновано автором на основі програмного забезпечення «BAS Медицина»*

Списання власних матеріалів у виробництво. Для відображення списання власних матеріалів на витрати виробництва потрібно заповнити закладку Матеріали. Рекомендується заповнювати прапор Рахунки витрат на закладці «Матеріали» в шапці документа. В такому разі на закладці Матеріали зазначаються найменування і кількість матеріалів, а також Рахунок витрат 231 або 232 та субkonto цього рахунку: Підрозділ, Номенклатурна група, Стаття витрат.

Якщо всі матеріали в документі списуються на одну і ту ж аналітику затрат (Підрозділ, Номенклатурна група, Стаття витрат), прапор Рахунки витрат на закладці «Матеріали» може бути не заповнений. У такому разі рахунок і аналітика витрат зазначаються на закладці Рахунок витрат.

Списання власних матеріалів на витрати господарської діяльності та капінвестиції. Одним документом відображається списання матеріалів тільки на один напрямок витрат.

Прапор Рахунки витрат на закладці «Матеріали» в заголовку документа не повинен бути заповнений. На закладці Матеріали зазначаються найменування і кількість матеріалів. На закладці Рахунок витрат зазначаються рахунок і субkonto витрат.

Списання матеріалів давальця. Матеріали давальця зазначаються Матеріали замовника. На цій закладці вказується:

- 1) Рахунок обліку - рахунок обліку матеріалів на складі. Рекомендується вказувати рахунок 0221.
- 2) Рахунок передачі - рахунок обліку матеріалів замовника, які списані у виробництво. Рекомендується вказувати рахунок 0222.

Для відображення переміщення палива між складами підприємства призначений документ «Переміщення товарів» (Рисунок 2.10). Вибирається Вид операції Товари, продукція. На закладці Товари вказується номенклатура і кількість переміщуваних товарів, а також рахунки обліку номенклатури на складі-відправнику та складі-одержувачі.

Початкова сторінка | Новини ІТС | Переміщення товарів | **Переміщення товарів НФ00-000011 від 21.07.2021 12:15:14 (Товари, продукція)**

☆ **Переміщення товарів НФ00-000011 від 21.07.2021 12:15:14 (Товари, продукція)**

Провести та закрити | Записати | Провести | Друк

Номер: НФ00-000011 | від: 21.07.2021 12:15:14 | Вид операції: Товари, продукція

Відправник: Нафтохосовище | Організація: Яцїв

Одержувач: Нафтохосовище

Товари (1) | Товари на комісії | Зворотна тара

N	Номенклатура	Код УКТВЗД	Акцизне місце зберіг...	Акцизне місце зберігання...	Од.	К.	Кількість	Рахунок
1	Дизельне паливо Є	2710. ВМД №: 43457 58/585 /6856 від 10.09.20	Ємність №5	BA5665AB(Тягач)+BA432... цистерна)	т		1,000	5 000,000 281

Облік акцизу на паливо
Враховувати щільність: ☒

Коментар: | Відповідальний: Админенко Віктор Сергійович

Рисунок 2.10 – Документ «Переміщення товарів»

*Джерело: Запропоновано автором на основі програмного забезпечення «BAS Медицина»

Після проведення документу, він може формувати кореспонденцію, яка наведена на рисунку 2.11. Це означає, що на підставі інформації, зазначеної в накладній, може бути створено додаткові документи або повідомлення. Тобто накладна може ініціювати подальші дії та комунікацію.

Новини ІТС | Переміщення товарів | **Оприбуткування товарів** | Оприбуткування тов... НФ00-000002 | Довідка | Переміщення товарів... НФ00-000013 | **Рухи документа: Переміщення товарів НФ00-000013 від 10.08.2021 16:40:15**

Записати і закрити | Оновити

☐ Ручне коригування (дозволяє редагування рухів документа)

Бухгалтерський та податковий облік (1) | ☒ Очікуваний і підтверджений акциз що виходить (ВКД) (1) | ☒ Партії підакцизних товарів (4)

Період	Дебет	Кредит	Под. облік Дт	Кредит	Под. облік Кт	Сума
10.08.2021	281	Кіл.: 4 100,000	281	Кіл.: 4 100,000		68 333,34
1	Бензин А95	Опод. ПДВ	Бензин А95	Опод. ПДВ		Переміщення ТМЦ
	<.>		<.>			
	Автоцистерна		Головний склад			

Рисунок 2.11 – Кореспонденція рахунків документу «Переміщення товарів»

*Джерело: Запропоновано автором на основі програмного забезпечення «BAS Медицина»

Для оформлення факту оприбуткування товарів на склад призначений документ «Оприбуткування товарів» (Рисунок 2.12). Документ може бути

оформлено на підставі проведеної інвентаризації або як незалежний документ у разі оформлення надходження надлишків товарів.

Початкова сторінка Новини ІТС x Оприбуткування товарів x Оприбуткування товарів НФ00-000002 від 11.08.2021 14:29:30 (Товари, продукція) x

Оприбуткування товарів НФ00-000002 від 11.08.2021 14:29:30 (Товари, продукція)

Провести та закрити Записати Провести Накладна на оприбуткування товарів

Номер: НФ00-000002 від: 11.08.2021 14:29:30 Вид операції: Товари, продукція

Склад: Головний склад Організація: Яців

Інвентаризація: Інвентаризація товарів на складі НФ00-000001 від 11.08.2021 Тип ціни: Гуртова

N	Номенклатура	Код УКТЗЕД	Акцизне місце зберігання...	Кількість	Од.	К.	Ціна	Сум
1	Бензин А95	2710124512	Бочка №2	100.000	кг	1.000		16.67

Облік акцизу на паливо
☒ Враховувати щільність

Підстава: Всього: 1 667,00 UAH

Коментар: Відповідальний: Авдеев Владислав Миколайович

Рисунок 2.12 – Документ «Оприбуткування товарів»

**Джерело: Запропоновано автором на основі програмного забезпечення «BAS Медицина»*

Таблична частина документа заповнюється стандартним чином – порядковим введенням, підбором по каталогу (довідника «Номенклатура») або за цінами.

У разі оформлення документа на підставі документа «Інвентаризація товарів на складі» таблична частина документа «Оприбуткування товарів» заповнюється згідно з даними, зазначеними в документі «Інвентаризація товарів на складі».

Автоматичне заповнення табличної частини документа «Оприбуткування товарів» згідно з проведеною інвентаризацією можна зробити і з допомогою кнопки «Заповнити». Ціни в цьому разі встановлюються у відповідності з цінами, зазначеними в документі «Інвентаризація товарів на складі».

Оприбуткування товарів може проводитися і за довільним цінами. Тип ціни задається в окремому діалоговому вікні «Ціни і валюта». Ціни у документі можуть бути відкориговані вручну.

Документ «Оприбуткування товарів» може оформлятися для гуртового складу, роздрібного складу, а також для неавтоматизованої торговельної точки.

У тому випадку, якщо документ «Оприбуткування товарів» оформляється для неавтоматизованої торговельної точки, то в табличній частині документа необхідно вказати роздрібні ціни, за якими товари будуть продаватися в роздріб в торговельній точці. При цьому роздрібні ціни можуть бути автоматично розраховані, виходячи із заданих цін оприбуткування товарів та торгової націнки (Рисунок 2.13).

Рисунок 2.13 – Заповнена форма документу «Оприбуткування товарів»

*Джерело: Запропоновано автором на основі програмного забезпечення «BAS Медицина»

Для відображення списання палива зі складу призначений документ у програмі «BAS Медицина» – «Списання товарів» (Рисунок 2.14). Документ можна ввести на підставі документа Інвентаризація товарів на складі. При введенні документа в шапці обов'язково потрібно вказати Склад, з якого здійснюється списання.

Рисунок 2.14 – Документ «Списання товарів»

*Джерело: Запропоновано автором на основі програмного забезпечення «BAS Медицина»

Вибирається Вид операції – товари, продукція. На закладці Товари вказується номенклатура, кількість і рахунок обліку. Після проведення документу, він може формувати кореспонденцію, яка наведена на рисунку 2.15.

Період	Дебет	Под. облік Дт	Кредит	Под. облік Кт	Сума
11.08.2021	943		281		1 666,78
	1 Паливо та ГСМ	<...>	Бензин А95	Опод. ПДВ	Списані ТМЦ
	<...>		<...>		
			Головний склад		

Рисунок 2.15 – Кореспонденція рахунків документу «Списання товарів»

*Джерело: Запропоновано автором на основі програмного забезпечення «BAS Медицина»

Документ «Інвентаризація товарів на складі» призначений для проведення інвентаризації на оптових, роздрібних складах і в неавтоматизованих торговельних точках (Рисунок 2.16).

Дані в інвентаризаційній відомості можна автоматично заповнити інформацією про залишки позицій номенклатури на зазначеному в документі складі з допомогою кнопки «Заповнити». Дані про залишки позицій номенклатури відображаються у графі "Кількість за даними обліку" та не редагуються.

N	Номенклатура	Рахунок	Відхилення	Кількість	Од.	К.	Облік кількість	Ціна
1	Бензин А95	281	-100,000	200,000	л	1,000	300,000	

Рисунок 2.16 – Заповнена форма документу «Інвентаризація товарів на складі»

*Джерело: Запропоновано автором на основі програмного забезпечення «BAS Медицина»

Документ «Інвентаризація товарів на складі» призначений для створення друкованої форми під час проведення інвентаризації на складах організації, а також для складання актів списання та оприбуткування надлишків на підставі цього документа у випадку виявлення розбіжностей між фактичними і документально підтвердженими залишками номенклатурних позицій (Рисунок 2.17).

Інвентаризація товарів на складі НФ00-000002 від 11.08.2021 14:54:47

Друк українською мовою Копії: 1

ПП Яців
підприємство, організація
Ідентифікаційний код ЄДРПОУ 32265038

ІНВЕНТАРИЗАЦІЙНИЙ ОПИС №
на 11 серпня 2021 р.
товарно-матеріальних цінностей, що знаходяться Головний склад склад, комора
на відповідальному зберіганні посада, прізвище, ім'я, по батькові
інвентаризація проведена на підставі наказу (розпорядження) від
20 р. №

№№ п/п	Номенклатурний №	Найменування матеріалів	Розмір (тип)	Сорт або марка	Од.	Фактична наявність	Ціна	Пр.
1	00-00000003	Бензин А95			л	200,000	16,67	

Всього за описом порядкових номерів Один з № 1 по № 1 прописом
Голова комісії: посада, прізвище, ім'я, по батькові, підпис

Рисунок 2.17 – Заповнена форма документу «Інвентаризаційний опис»

*Джерело: Запропоновано автором на основі програмного забезпечення «BAS Медицина»

До графи «Кількість» заносять реальні залишки на складах, отримані в результаті проведеної інвентаризації. У графі «Відхилення» фіксується відхилення між реальним залишком, зафіксованим в результаті проведення інвентаризації та залишком за даними обліку. У графу «Облік. Сума» виводиться інформація про сумарну собівартість, розраховану на підставі введених в інформаційну базу документів.

У графу «Сума» заноситься реальна сумарна собівартість, за якою номенклатурна позиція обліковується на складі. На підставі цього параметра і фактичної кількості розраховується поле «Ціна». Можливий і інший спосіб заповнення, коли вводиться фактична ціна і на підставі її і введеної фактичної кількості розраховується сумарна фактична собівартість.

Проведення документа не викликає жодних змін у регістрах, проте за результатами інвентаризації можна оформити відповідні документи: «Списання

товарів» і «Оприбуткування товарів». Склад цих документів буде заповнений згідно з підсумками інвентаризації. Зокрема, в табличну частину документа «Оприбуткування товарів» буде внесено надлишок номенклатурних позицій, виявлений під час інвентаризації, а в табличну частину документа «Списання товарів» — ті номенклатурні позиції, які необхідно списати на підставі результатів інвентаризації. Після оформлення цих документів кількість номенклатурних позицій на складі буде відповідати реальній кількості, зафіксованій у інвентаризаційній відомості.

Використання спеціалізованого галузевого рішення «BAS Медицина» дозволить КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» покращити автоматизацію відділень та складів медичного підприємства. Також це дозволить відстежувати весь процес життєвого циклу товару, включаючи планування закупівель і відвантаження товарів. Працівники складу та відділень можуть здійснювати детальний облік товарів на складах, у відділеннях і кабінетах, а також вести облік товарно-матеріальних цінностей. Медичний управлінський персонал має змогу аналізувати структуру закупівель і споживання медикаментів з точки зору фармакоекономіки, а також здійснювати вибірки ліків за фармакологічними характеристиками. Керівник підприємства може отримувати звіти, які відображають поточний стан закупівель, споживання медикаментів та витратних медичних матеріалів у медичному закладі, у зручному для аналізу форматі.

РОЗДІЛ 3

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ ПАЛИВА КНП СОР «СУМСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ЕКСТРЕНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ТА МЕДИЦИНИ КАТАСТРОФ»

3.1 Організаційні аспекти інвентаризації комунального підприємства

У КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» порядок проведення інвентаризації регулюється Положенням № 879. Цей документ визначає обов'язковість проведення інвентаризації перед складанням річної фінансової звітності, а також у випадках зміни матеріально відповідальних осіб, виявлення крадіжок, зловживань чи псування майна, отримання судового рішення або документа від відповідного органу, техногенної аварії, пожежі або стихійного лиха, що визначаються керівником підприємства, а також припинення діяльності підприємства.

Керівник підприємства відповідає за організацію та проведення інвентаризації, яка має на меті перевірку наявності, стану та відповідності критеріям визнання активів та зобов'язань підприємства. Інвентаризація дає змогу виявити фактичну наявність активів, встановити їх надлишок або нестачу, а також виявити активи, які втратили свою первісну якість, та зобов'язання, що не відповідають критеріям визнання.

У випадку виявлення розбіжностей між фактичними і документальними даними необхідно ухвалювати рішення про оприбуткування чи списання в обліку та вживати подальших заходів щодо виявлених розбіжностей.

Положення № 879 не дозволяє призначати керівника КНП членом інвентаризаційної комісії. Якщо керівник входить до складу комісії, то він може бути тільки головою. Якщо членами комісії є одні й ті самі особи, то не потрібно складати розпорядчий документ щоразу, адже достатньо один раз прописати склад комісії в наказі про створення постійної комісії з інвентаризації. Постійна

інвентаризаційна комісія може також щороку перевизначати своїх членів на розсуд керівництва. Заміна членів комісії вимагає видання наказу про внесення змін до раніше ухваленого документа.

У випадку великого обсягу робіт на КНП створюється робоча інвентаризаційна комісія, до складу якої можуть входити ті ж самі працівники, що є членами основної комісії. Наказ про створення робочої інвентаризаційної комісії оновлюють щороку, оскільки головою такої комісії не може бути особа, яка перевіряє одну й ту саму МВО протягом двох років. Якщо на підприємстві створюються робочі комісії, то вони отримують певну частину повноважень інвентаризаційної комісії, а остання організовує процедуру загалом. У разі відсутності робочих комісій всі повноваження лягають на інвентаризаційну комісію.

Інвентаризаційна комісія забезпечує правильне проведення інвентаризацій та контролює їх правильність. Вона також перевіряє визначення інвентаризаційних різниць та обґрунтованість пропозицій щодо заліків пересортиці цінностей. У разі необхідності комісія може провести повторну інвентаризацію.

Робоча комісія здійснює інвентаризацію матеріалів на фактичних місцях зберігання. Вони взаємодіють з бухгалтерською службою для визначення результатів інвентаризації та розробляють пропозиції щодо заліку нестач і надлишків через пересортицю, а також списання нестач у межах норм природного убутку. Окрім того, комісії оформлюють протокол, в якому вказується вся необхідна інформація для складання протоколу інвентаризаційної комісії.

Комісії обох видів мають повноваження розглядати причини виявлених нестач і втрат від псування активів, а також формувати пропозиції щодо заліку через пересортицю, списувати нестачі в межах норм природного убутку, а також понаднормові нестачі та втрати від псування цінностей. Окрім того, вони зобов'язані вказувати причини таких втрат і нестач, а також вживати заходів щодо їх запобігання, відображаючи цю інформацію в протоколах.

Присутність під час перевірки МВО є обов'язковою, але іноді виникають ситуації, коли МВО не може брати участь у проведенні заходу. У таких випадках,

коли розпорядчий документ вже підписано й терміни перевірки визначено, керівник КНП може прийняти рішення про зміну МВО. Згідно з нормами Закону про бухгалтерський облік, якщо МВО оформлює відпустку, а потрібно провести інвентаризацію, слід дотримуватись певного порядку дій. Керівник повинен покласти виконання обов'язків тимчасово відсутньої МВО на іншого працівника, укласти договір про повну матеріальну відповідальність з новою МВО і провести інвентаризацію у присутності обох МВО. Після повернення МВО з відпустки слід знову провести інвентаризацію.

У випадку відсутності МВО на роботі з причини лікарняного або інших поважних причин, вирішення ситуації щодо інвентаризації покладається на керівника. Комісія може провести інвентаризацію без участі МВО, а передачу цінностей може здійснити інша особа в присутності керівника та головного бухгалтера або комісії, призначеної керівником. У разі зміни МВО необхідна присутність обох осіб, проте на одну посаду не може бути одночасно оформлено 2 різних працівників.

Міністерство соціальної політики України запропонувало вирішення проблеми, пов'язаної з інвентаризацією, яке включає тимчасове призначення працівника КНП для виконання роботи, укладання договору про повну матеріальну відповідальність, участь у інвентаризації та передачу матеріальних цінностей новій МВО. Ситуація не є безвихідною.

Інвентаризацію без участі МВО не рекомендується проводити, оскільки це може призвести до складнощів у висуненні звинувачень комісії, яка порушила одну з основних умов проведення інвентаризації.

Голова та члени комісії несуть відповідальність за правильність, повноту та своєчасність подання інформації щодо результатів інвентаризації. КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» використовує затверджені форми первинних документів, які відображають результати інвентаризації, згідно з постановою № 241. Однак, ці форми потребують доопрацювання, щоб відповідати сучасним вимогам.

На нашу думку, найбільш зручними для відображення результатів інвентаризації на КНП є саме бюджетні форми первинних документів. Тим більше, що підприємство звикло до цих форм, бо користувалось ними до реорганізації.

Окрім наявності активів на КНП, перевірі підлягають і розрахунки з контрагентами: дебіторами та кредиторами – щодо відповідності сум, відображених на рахунках, записам у реєстрах бухгалтерського обліку. Окрім зовнішніх розрахунків, інвентаризують також і внутрішні: з підзвітними особами, депонентську заборгованість, заборгованість із заробітної плати, за соціальними виплатами тощо. Форми документів для визначення результатів інвентаризації розрахунків включають акт інвентаризації розрахунків з дебіторами і кредиторами, довідку до акта інвентаризації розрахунків щодо дебіторської і кредиторської заборгованості, акт інвентаризації дебіторської або кредиторської заборгованості, строк позовної давності якої минув і яка підлягає списанню, а також акт інвентаризації розрахунків щодо відшкодування матеріальних збитків.

Також дані про результати інвентаризації розрахунків зазначають у загальному протоколі інвентаризаційної комісії. А щоби звірити дані з контрагентами, підприємства, як правило, використовують акт звіряння розрахунків. Та цей документ буде радше підтвердженням тих сум, які наведені в первинних документах, ніж підставою для складання інвентаризаційних документів.

Під час інвентаризації підприємства-кредитори повинні надати виписки з аналітичних рахунків, що підтверджують заборгованість дебіторів. Ці виписки передаються інвентаризаційній комісії для перевірки. Підприємства-дебітори мають можливість підтвердити свою заборгованість або висловити заперечення.

У випадках, коли розбіжності в розрахунках з дебіторами та кредиторами залишаються невирішеними до кінця звітного періоду, кожна сторона відображає суми, що впливають з бухгалтерського обліку і вважає їх правильними.

3.2 Організаційні аспекти інвентаризації палива

У бухгалтерів щороку виникає потреба проводити інвентаризацію для підготовки річної фінансової звітності. Незважаючи на це, кількість запитань, як організаційних, так і бухгалтерських, зменшується. У даному підрозділі розглянемо процес інвентаризації палива у КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф», з особливим акцентом на ключових моментах.

Згідно із законодавством, підприємства в Україні повинні проводити інвентаризацію своїх запасів у певних випадках. Це необхідно для підтвердження даних бухгалтерського обліку та забезпечення достовірності фінансової звітності. Інвентаризацію проводять перед продажем або перетворенням підприємства, перед складанням річної звітності, при зміні матеріально відповідальних осіб, а також у разі втрати майна через крадіжку, пожежу чи інші надзвичайні події.

Основна мета інвентаризації ПММ частин регламентована Положенням про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженим наказом МФУ від 02.09.2014 №879 [20].

Згідно з вимогами внутрішніх положень, на підприємствах щомісяця проводиться інвентаризація пально-мастильних матеріалів. Інвентаризаційна комісія здійснює перевірку фактичних залишків палива у баках транспортних засобів, паливних талонах та резервуарах. Результати інвентаризації фіксуються в інвентаризаційних описах, які складаються на перше число кожного місяця.

Для організації та проведення інвентаризації на підприємстві створюються спеціальні комісії. Постійна інвентаризаційна комісія розробляє план проведення інвентаризації, призначає відповідальних осіб та здійснює загальний контроль за процесом. Робочі інвентаризаційні комісії, у свою чергу, безпосередньо проводять інвентаризацію на місцях зберігання та виробництва. Склад робочих комісій затверджується наказом керівника підприємства і може змінюватися залежно від об'єкта інвентаризації.

Склад інвентаризаційних комісій затверджується наказом керівника

підприємства. До складу комісії зазвичай входять представники бухгалтерської служби, матеріально відповідальні особи та інші фахівці, залежно від об'єкта інвентаризації. Результати інвентаризації пально-мастильних матеріалів оформлюються інвентаризаційним описом, в якому детально відображаються фактичні залишки ПММ, порівнюються з даними бухгалтерського обліку та вказуються розбіжності, якщо такі є.

Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей здійснюється шляхом прямого підрахунку, зважування та вимірювання на місцях їх зберігання. Для ТМЦ, які перебувають у дорозі, не оплачені покупцями або знаходяться на відповідальному зберіганні, складаються окремі інвентаризаційні описи. Видаткові документи, за якими товари були відпущені зі складу під час проведення інвентаризації, підлягають додатковій перевірці та оцінці інвентаризаційною комісією, дані про які вносяться до окремого опису.

Відповідальність за збереження матеріальних цінностей несуть матеріально відповідальні особи. Після інвентаризації вони зобов'язані надати письмові пояснення щодо всіх виявлених розбіжностей між фактичними залишками та даними обліку. На підставі цих пояснень інвентаризаційна комісія приймає рішення про порядок відшкодування збитків. В акті інвентаризації обсягів залишку пального, який заповнюється у форми Акта інвентаризації обсягів залишку пального та Порядку його заповнення та подання, затвердженого Наказом МФУ від 25.02.2016 №219 [25].

Відповідальність за достовірність зазначених у Акті відомостей несуть особи, які підписали Акт – керівник та головний бухгалтер підприємства.

Спеціально створена комісія проводить перевірку кількості палива на підприємстві. Для цього комісія об'їжджає всі місця зберігання палива (автомобілі, виробничі ділянки тощо) і вимірює, скільки палива залишилось. Крім того, комісія перевіряє документи, які підтверджують придбання цього палива, і вимірює густину палива за допомогою спеціальних приладів. Після завершення перевірки комісія складає офіційний документ, в якому зазначаються всі отримані результати.

Надлишки палива збільшують дохід підприємства і відображаються в бухгалтерському обліку. Нестачі палива в межах норм природного убутку списуються на витрати підприємства за рішенням керівника. Якщо нестачі перевищують норми, то вони розглядаються як позапланові витрати і можуть потребувати додаткового обґрунтування.

У випадку виявлення перевитрат палива, відповідальність за їх відшкодування покладається на водія, якщо його вина доведена. В іншому випадку, витрати на перевитрачене паливо списуються за рахунок прибутку підприємства.

У прикладному рішенні для інвентаризації палива на підприємстві використовується документ «Інвентаризація ТМЦ», документ створюється в програмі через розділ «ТМЦ – Інвентаризація ТМЦ».

Документ «Інвентаризація ТМЦ» може бути сформований по окремим структурним підрозділам або матеріально відповідальним особам. Він відображає залишок палива у відповідальній особі, на машині або на складі на певний період (Рисунок 3.1). Вкладка Основна заповнюється користувачем вручну, вказується місце зберігання по якому проводиться інвентаризація, рахунок обліку палива – 2031, якщо паливо в талонах у підзвітних особах та 2032, якщо пальне у баку автомобіля, також зазначається номер та дата наказу згідно якого проводиться інвентаризація.

Рисунок 3.1 – Створення документа «Інвентаризація ТМЦ»

**Джерело: Дані наведені на основі програмного забезпечення КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф»*

Вкладка ТМЦ документа «Інвентаризація ТМЦ» може бути заповнена вручну або автоматично, залежно від вибору користувача. При автоматичному заповненні табличної частини «Підбір партій» проводиться аналіз руху за рахунками бухгалтерського обліку за вказаний період (Рисунок 3.2).

N	Об'єкт	Вид ТМЦ	Од. вим.	Рахунок	Джерело фінансування	К-сть	К-сть (факт.)	Ціна	Сума	Сума (факт.)	Партія	Місце зберігання (МБО)	Контрагент
1	Бензин А-95 (підвіст)	Товарно-матеріальні...	л	2031	НСЗУ	100.00000		21.69200	2 169.20		25.04.2024 №0000000000893	Шейло Олександр Олександрович	ТОВ "ТІБАЙН ТОРТ"
2	Дизельні палива (Авіас. підвіст)	Товарно-матеріальні...	л	2031	НСЗУ	365.10000		40.00000	14 604.00		25.04.2024 №0000000000893	Шейло Олександр Олександрович	ТОВ "ТЕНЕГІР"
3	Дизельні палива (підвіст)	Товарно-матеріальні...	л	2031	НСЗУ	50.90000		43.92515	2 235.79		2023.07.31 №2388(43.92515)	Шейло Олександр Олександрович	ТОВ "ІНТЕКС ІНВЕСТ"

Рисунок 3.2 – Заповнена форма документа «Інвентаризація ТМЦ»

**Джерело: Дані наведені на основі програмного забезпечення КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф»*

Вкладка Комісія документа «Інвентаризація ТМЦ» заповнюється автоматично, завдяки доданій у програму членів комісії згідно наказу на інвентаризацію (Рисунок 3.3).

N	Член комісії	Посада	Голова
1	Скуба Олена Сергіївна	Заступник директора з загальних питань	☒
2	Коларенко Ларі Олександрівна	Начальник господарсько-технічного відділу	☐
3	Турчин Володимир Іванович	Головний фінансир	☐
4	Лисенко Наталя Павлівна	Головний бухгалтер	☐
5	Приймак Париса Сергіївна	Заступник головного бухгалтера	☐
6	Гладченко Ольга Миколаївна	Бухгалтер	☐
7	Самойленко Олена Миколаївна	Бухгалтер категорії	☐
8	Фомченко Антоніна Василівна	Провідний бухгалтер	☐

Рисунок 3.3 – Документ «Інвентаризація ТМЦ», закладка «Комісія»

**Джерело: Дані наведені на основі програмного забезпечення КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф»*

Документ «Інвентаризація ТМЦ» не впливає на облікові реєстри, але може бути використаний для отримання паперової форми акта, збереження та надіслання матеріально відповідальним особам за допомогою електронної пошти.

Результат інвентаризації палива оформлюється інвентаризаційним описом. Інвентаризаційні описи слугують для точного запису та оцінки всіх матеріальних цінностей, що належать підприємству, а також тих, які ми обліковуємо, але не є нашою власністю. Ці документи показують, що саме є у нас, в якому стані воно перебуває і якою є його вартість.

Положення № 879 не містить готових шаблонів для оформлення результатів інвентаризації. Замість цього воно посилається на загальні вимоги, які викладені в Положенні № 88. Це означає, що підприємство має свободу вибору: використовувати стандартні форми документів або розробити власні, враховуючи особливості своєї діяльності.

Насправді, ви можете не використовувати стандартні форми для інвентаризації, а створити свої власні бланки. Головне, щоб у цих бланках була вся необхідна інформація, яка зазначена в загальних правилах, описаних у Положенні № 88.

Для того, щоб зафіксувати результати інвентаризації, ми можемо використовувати як спеціально розроблені бланки, так і звичайні документи для обліку. Однак, незалежно від того, які документи ми використовуємо, вони повинні бути оформлені так, щоб ми могли легко проконтролювати, чи все наше майно на місці і чи немає ніяких втрат або зловживань.

Інвентаризаційні описи є невід'ємною частиною системи внутрішнього контролю. Вони забезпечують достовірність облікових даних, слугують основою для аналізу господарської діяльності та дозволяють виявити розбіжності між обліком і фактичною наявністю активів.

Головне завдання інвентаризаційних описів – задокументувати результати інвентаризації. Тобто, вони фіксують точну кількість, якість і місцезнаходження кожного об'єкта, що перевірявся. Ці документи є незаперечним доказом проведеної перевірки та її результатів.

Також описи не тільки фіксують результати перевірки, але й надають повну картину стану майна. Ці документи можуть бути заповнені як вручну, так і за допомогою комп'ютерної техніки, проте в будь-якому випадку повинні бути оформлені акуратно і без виправлень. Форми описів залежать від виду майна і затверджуються на державному рівні.

Законодавство вимагає складання щонайменше двох примірників інвентаризаційних документів. Це забезпечує збереження доказової бази та можливість проведення подальших перевірок.

Інвентаризаційні описи містять точну інформацію про кожен актив: його назву, кількість, місцезнаходження та особу, яка відповідає за його збереження. При необхідності, активи можуть бути розподілені за різними категоріями обліку.

Кожна сторінка інвентаризаційного опису містить інформацію про загальну кількість пального, незалежно від того, чи вимірюються вони в штуках, метрах або інших одиницях. Крім того, кожне ТМЦ має свій порядковий номер.

Під час складання інвентаризаційного опису члени комісії порівнюють свої записи з даними, наданими матеріально відповідальною особою. Загальна кількість товарів підраховується в натуральних одиницях виміру. Якщо виявляються розбіжності, товари перевіряють повторно.

Після завершення інвентаризації бухгалтерія проводить звірку фактичних залишків матеріальних цінностей з даними, що відображені в облікових регістрах.

Відповідальність за перевірку даних інвентаризації та їх відображення в обліку покладається на бухгалтерську службу. Після отримання актів, бухгалтери ретельно вивчають їх і проводять узгодження з обліковими записами.

Для отримання достовірних результатів інвентаризації необхідно ретельно порівняти дані обліку та інвентаризаційних описів. Порівняльні відомості відображають всі виявлені розбіжності. Перед складанням цих відомостей бухгалтери зобов'язані перевірити правильність облікових даних, зокрема, переконатися, що залишки на дату інвентаризації відображають всі проведені операції. Складання порівняльних відомостей може здійснюватися як традиційним ручним способом, так і за допомогою сучасних програмних засобів.

Після складання порівняльних відомостей їх підписують усі члени інвентаризаційної комісії та бухгалтери, які брали участь у їх оформленні. Матеріально відповідальна особа підтверджує свою згоду з результатами інвентаризації власним підписом. У випадку незгоди, складається спеціальний акт, який підписується всіма присутніми.

Отже, відбиття господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку по результатам проведення інвентаризації ПММ наведено в таблиці 3.1. ПММ відображаються в балансі по II розділу «Оборотні активи» в рядку 1101 «Виробничі запаси».

Таблиця 3.1 – Синтетичний облік господарських операцій по результатам проведення інвентаризації ПММ

№ з/п	Назва господарської операції	Обороти	
		Дт	Кт
1	Оприбутковані ПММ, неврахованих в балансі	203	716
2	Виявлена нестача ПММ та зарахована до складу витрат звітного періоду	947	203

**Джерело: Розрахунки проведені на основі фінансової звітності КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» (Додаток А)*

Отже, інвентаризація повинна гарантувати дотримання вимог законодавства у сфері бухгалтерського обліку, підтверджуючи повноту і достовірність інформації про фінансово-господарську діяльність. Це дозволяє уникнути втрат через нестачі та збитки, а також запобігти зберіганню матеріальних цінностей у недобросовісних працівників.

Інвентаризація є процесом, який виявляє стан справ в КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» не тільки з бухгалтерським обліком, але й з дисципліною, договірною роботою та документообігом. Проведення інвентаризації згідно до встановлених процедур може покращити роботу різних відділів підприємства. Інвентаризація є обов'язковим процесом для підтвердження достовірності даних в обліку та

звітності, тому вона є важливою процедурою, включаючи інвентаризацію з контрагентами.

3.3 Вдосконалення методики та порядку проведення інвентаризації палива на підприємстві

Часто інвентаризацію обмежують поняттями "ревізія" або "переоблік", що не в повній мірі відображають її суспільне значення. Як елемент бухгалтерського обліку, інвентаризація є надійним способом перевірки фактичної наявності активів і виявлення розбіжностей з обліковими даними. Вона допомагає виявити помилки, які неможливо виявити в поточному обліку, такі як пересортиця або втрати. Саме тому інвентаризація має бути своєчасною та якісною.

Під час інвентаризації нерідко виявляються проблеми з документальним забезпеченням, такі як відсутність типових форм для певних об'єктів та недоліки в існуючих документах. Це свідчить про потребу в удосконаленні системи документального оформлення інвентаризації.

Перков М. Ф. ще у 1958 році акцентував увагу на тому, що ефективність інвентаризації безпосередньо пов'язана з її організацією. Адже в цьому процесі задіяно багато людей: від членів комісії до матеріально відповідальних осіб. Щоб усі дії були скоординовані і результати інвентаризації були достовірними, необхідно ретельно підбирати персонал. Особливо важливо, щоб учасники інвентаризації були чесними, справедливими та принциповими. І сьогодні ця проблема залишається актуальною.

Ефективність інвентаризації – це досить актуальна, але мало досліджена тема. Від того, наскільки якісно проведена інвентаризація, залежить її користь для підприємства. На жаль, часто власники та керівники бізнесу не приділяють достатньо уваги організації та контролю за проведенням інвентаризації, проводячи її лише тоді, коли це вимагають нормативні акти.

Щоб виявити приховування нестач, необхідно застосовувати метод контрольно-вибіркового порівняння. Інвентаризаційні комісії зобов'язані детально

перевіряти звіти матеріально відповідальних осіб, порівнювати їх з первинними документами (наприклад, журналами обліку виданих доручень) та здійснювати оперативну звірку з постачальниками. Це дозволить контролювати своєчасність та правильність оприбуткування матеріальних цінностей.

Методика інвентаризації охоплює сукупність способів і прийомів, що забезпечують наукову організацію та раціональне проведення цієї процедури. На відміну від техніки виконання (яка пояснює, що і як робити), методика зосереджує увагу на послідовності дій під час перевірки матеріальних цінностей, регулює організацію, прийоми і методи перевірки фактичної наявності майна, спрямована на об'єктивне її проведення, оперативність отриманих результатів і забезпечення збереження власності на підприємствах.

Методика проведення інвентаризації є індивідуальною для кожного підприємства і постійно адаптується до змін бізнес-середовища. Зі зростанням вимог до якості продукції та впровадженням логістичних концепцій, все більшого значення набуває вибіркова інвентаризація. Її проводять для оцінки якості постачальників та виявлення браку, що дозволяє оптимізувати взаємодію з постачальниками та покращити якість продукції.

При періодичних інвентаризаціях у КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» доцільно використовувати сучасні засоби управлінського обліку. Більшість систем управління запасами, які активно застосовуються сьогодні, пов'язані з контролем їх фактичного рівня на складах, що потребує значних фінансових, трудових і інформаційних ресурсів, особливо для багатомініклатурних запасів. Проте часто велика частина вартості запасів або основні витрати на їх управління припадають на відносно невелику кількість найменувань. Цю закономірність відображає АВС-аналіз, який є методом, що визначає ступінь розподілу певної характеристики між окремими елементами певної сукупності. Його основою є припущення, що невелика кількість видів запасів, які регулярно закуповуються, становлять значну частину загальної вартості закуплених запасів.

Метод ABC-класифікації використовується для сегментації номенклатури запасів на три категорії: А, В і С. Групування здійснюється на основі аналізу вартості товарів. Товари групи А мають високу вартість і вимагають особливої уваги при управлінні запасами. Товари групи С, навпаки, мають низьку вартість і можуть зберігатися з меншими обмеженнями.

Отже, застосування ABC-аналізу дає змогу виявити найбільш цінні та часто використовувані види матеріальних ресурсів, щоб зосередити контроль саме на їхньому використанні та збереженні.

Однією з причин сприйняття інвентаризації як обтяжливої формальності є відставання розробок методики її проведення від вимог сучасної практики, а також застарілі положення та інструкції щодо проведення інвентаризацій. Наприклад, при автоматизації управління складськими операціями або при багатозмінному режимі роботи підприємства стає практично неможливим проведення інвентаризації матеріальних цінностей на конкретну дату із закриттям складу та зупинкою всіх операцій.

У зв'язку з цим варто звернути увагу на метод неперервної (перманентної) інвентаризації, суть якого полягає у проведенні інвентаризації протягом усього року. Основна умова цього методу — визначити повну номенклатуру товарно-матеріальних цінностей так, щоб усі запаси були проінвентаризовані протягом року. В сучасних умовах автоматизації бухгалтерського обліку ця вимога не є обтяжливою. Такий підхід дозволяє не лише систематично контролювати наявність, зберігання і використання запасів на складах, але й оперативно виявляти недоліки та помилки в аналітичному обліку.

Аналіз практики проведення інвентаризації в КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» виявив недоліки в документальному забезпеченні інвентаризаційної роботи. Раніше нормативно-правові акти передбачали дві форми документів для оформлення інвентаризації розрахунків: Акт звіряння розрахунків та Акт інвентаризації розрахунків. Проте ці документи затверджувалися в різний час, що призвело до їх неповного узгодження між собою, а подана в них інформація залишалася несистематизованою.

Положення № 879 не встановлює типових форм для описів, актів та звіральних відомостей, а лише вказує на необхідність їх оформлення відповідно до вимог Положення № 88. Тому для документування результатів інвентаризації дозволяється використовувати форми первинних документів, затверджені окремими нормативними актами. При цьому підприємство може використовувати як стандартні інвентаризаційні форми, так і форми, адаптовані під специфіку своєї діяльності.

Тому виникла об'єктивна потреба вдосконалити процес документування інвентаризації, який включає:

1. виявлення недоліків у наявних документах і визначення необхідності створення нових;
2. встановлення переліку вимог, яким повинен відповідати кожен документ згідно з його призначенням;
3. розробку форми документа та порядку його заповнення.

Практика показує, що поточна форма порівняльної відомості для визначення результатів інвентаризації має певні недоліки, які знижують оперативність обробки даних. Зокрема, ця форма не дає змоги відобразити результати пересортиці, суму природного убутку та остаточні підсумки інвентаризації. Як наслідок, для визначення результатів інвентаризацій часто складаються додаткові відомості, проводиться залік пересортиць і визначення природного збитку, що ускладнює процес отримання підсумків. Для вдосконалення методики визначення результатів інвентаризацій доцільно доповнити наявні порівняльні відомості, щоб у єдиному документі можна було одночасно визначати попередні результати, проводити залік пересортиць і отримувати остаточні підсумки.

Це скоротить час обробки результатів, покращить наочність відомостей і їхню інформативність. Інвентаризація є важливим інструментом для підтвердження достовірності облікових даних.

Таким чином, запропонована форма порівняльної відомості та рекомендації щодо вдосконалення методики проведення інвентаризації сприятимуть покращенню її якості та підвищенню ефективності.

Основними чинниками, що впливають на успіх інвентаризації, є:

- правильність рішення власника щодо її проведення;
- підбір кадрів, здатних ефективно реалізувати рішення власника для об'єктивного проведення інвентаризації;
- контроль виконання, що включає постійний груповий аналіз процесу і результатів роботи членів інвентаризаційних комісій.

Для вдосконалення процесу проведення інвентаризації КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» слід дотримуватися таких принципів: раптовість, своєчасність, співставність, точність, безперервність, плановість, об'єктивність, обов'язковість, повнота охоплення об'єктів, оперативність, ефективність, економічність, доцільність юридичної значущості та оцінки результатів, а також матеріальна відповідальність.

Для підвищення ефективності контролю за активами підприємства необхідно не лише розширювати сферу та інтенсивність інвентаризації (наприклад, збільшуючи частоту проведення інвентаризації та розширюючи перелік об'єктів), але й створювати ефективну систему мотивації персоналу. Мотивовані співробітники будуть більш уважними до деталей та працюватимуть швидше, що позитивно вплине на якість та оперативність проведення інвентаризації. Крім того, важливо налагодити безперервний інформаційний зв'язок між усіма етапами інвентаризації. Автоматизація обміну даними та створення єдиної бази даних з результатами інвентаризації дозволить уникнути дублювання інформації, підвищити точність обліку та забезпечити оперативне прийняття управлінських рішень.

Важливим аспектом удосконалення інвентаризацій є розробка мережного графіка для проведення інвентаризації на об'єктах з урахуванням особливостей і структури підприємства. Використання мережних графіків дозволяє визначити критичні об'єкти для першочергової інвентаризації, а також забезпечити чіткість і оперативність у виконанні інвентаризаційної роботи.

За кордоном, наприклад в США, інвентаризація часто проводиться за «циклічним методом», суть полягає в тому, що перевірка конкретного виду запасів

проводиться, коли їх наявність на складі мінімальна, але не рідше одного разу на рік. У цьому випадку залишки, які є в аналітичному обліку, можуть бути фактично відсутні через природний убуток (що підлягає перевірці та коригуванню відповідно до норм убутку/втрат), бути бракованими (що вимагає перегляду відносин з постачальником таких запасів і вказує на проблеми в складському господарстві), або втратити свою первісну вартість і стати непридатними для цільового використання (що потребує переоцінки чи списання).

Використання ручної праці при проведенні інвентаризації є трудомістким і схильним до помилок процесом. Впровадження штрих-кодування та сканування дозволяє автоматизувати збір даних про залишки товарів, значно зменшивши ризик людського фактора. Штрих-коди забезпечують унікальну ідентифікацію кожного товару, що дозволяє швидко і точно визначити його місцезнаходження на складі та кількість. Автоматизація процесу інвентаризації дозволяє не тільки скоротити час її проведення, але й підвищити точність даних, покращити контроль за рухом товарів та забезпечити прозорість всіх складських операцій.

Однак, впровадження штрих-кодування вимагає певних інвестицій у обладнання та програмне забезпечення. Крім того, необхідно забезпечити високу якість друку штрих-кодів та їх збереження. Незважаючи на ці труднощі, переваги автоматизації інвентаризації переважають витрати, оскільки дозволяють значно підвищити ефективність роботи складу та знизити ризик втрат.

Удосконалення методики проведення інвентаризацій має бути спрямоване на підвищення їх якості, і для цього необхідно зосередити увагу на наступних аспектах:

- Забезпечення раптовості проведення інвентаризації, щоб унеможливити підготовку матеріально відповідальних осіб до неї і приховування можливих нестач чи розтрат.
- Ретельний добір членів інвентаризаційної комісії, оскільки проведення інвентаризації тим самим складом комісії двічі підряд на одному підприємстві є неприпустимим.

- Дотримання послідовності процесу проведення інвентаризації, включаючи опломбування приміщень, підвалів і інших місць зберігання цінностей, перевірку правильності роботи ваговимірювальних приладів, а також перевірку правильності звітів від матеріально відповідальних осіб, щоб до початку інвентаризації всі документи були включені в звіт і не залишилось жодних невідображених документів.
- Додержання правил підрахунку цінностей, що включає точність і правильність їх обліку.
- Ретельне оформлення документів інвентаризації, щоб цінності були правильно перелічені і зважені в порядку їх розташування, при цьому запобігаючи можливості внесення до описів даних без фактичного перелічення.
- Підвищення оперативності визначення результатів інвентаризацій, що дозволить своєчасно виявити нестачі та розкрадання.

Отже, на сьогодні актуальним є не лише удосконалення методики проведення інвентаризації палива КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф», а й впровадження засобів управлінського обліку та логістики, застосування комп'ютеризації обліку і складського господарства, а також впровадження автоматизованих систем управління. Окрім того, важливою проблемою є удосконалення нормативно-правової бази щодо інвентаризації паливно-мастильних матеріалів. Вивчення цього питання має бути спрямоване на підвищення якості та господарської ефективності, зокрема на забезпечення достовірності даних обліку палива, а також на попередження можливих втрат, нестач і розкрадань – важливого активу підприємства.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі здійснено теоретичне узагальнення і запропоновано вирішення наукової проблеми, що полягає в удосконаленні методики та організації обліку й інвентаризації палива в КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф». Результати дослідження дозволили зробити висновок, що мета роботи була досягнута:

1. Аналіз особливостей обліку паливно-мастильних матеріалів як виду нафтопродуктів, а також дослідження їх ролі у складі промислового оборотного капіталу підприємства показали, що ці матеріали є важливою частиною сировино-ресурсного потенціалу підприємства. Це потребує науково обґрунтованої ідентифікації паливно-мастильних матеріалів як об'єкта бухгалтерського обліку та контролю. Додатково, така ідентифікація обумовлена необхідністю підвищення якості обліково-інформаційного забезпечення для управління операціями з паливно-мастильними матеріалами в межах підприємства.

Паливно-мастильні матеріали (ПММ) є сукупністю ресурсів, що включають паливо, мастильні матеріали, технічні рідини й інші спеціальні рідини, необхідні для роботи техніки та обладнання на підприємствах. Ці матеріали забезпечують не тільки енергопостачання, але й змащування та охолодження компонентів техніки, що запобігає їх передчасному зносу і підтримує стабільну роботу виробничих процесів.

2. Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф створено у 2013 році після реорганізації відділень швидкої медичної допомоги центральних районних лікарень на виконання Закону України «Про екстрену медичну допомогу». Це був період початку реформування служби екстреної медичної допомоги на загальнодержавному рівні з усіма проблемами, коли ламається старе, а створюється нове – невідоме. Проблемним було все: створення мережі, структури, нормативно-правове забезпечення діяльності служби, взаємодія з закладами охорони здоров'я, кадрове, матеріально-технічне забезпечення, формування політики закладу та корпоративного духу і професійної

єдності, оптимізація роботи медичних працівників, наближення екстреної медичної допомоги до сільського населення, удосконалення навчального процесу працівників Центру.

Договір з НСЗУ №14-E122-P000 про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій у межах гарантованого рівня надання екстреної медичної допомоги мешканцям області укладено за пакетом: № 2 «Екстрена медична допомога».

3. Облік розрахунків з постачальниками у КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» ведеться за допомогою програми UA-Бюджет «Бухгалтерія комунального підприємства», ми, в свою чергу, рекомендуємо використовувати BAS Медицина. Програма автоматизує різні аспекти діяльності медичної організації, зокрема управління закупівлями, оформлення повернень, аналіз ефективності витрат, управління запасами, облік за джерелами фінансування, ведення формулярних переліків організації та відділень, управління виготовленням медичних препаратів, управління запасами у відділеннях і кабінетах, контроль наявності серій, вилучених з обігу, та управління роздрібними продажами. Використання спеціалізованого галузевого рішення «BAS Медицина» дозволить КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» покращити автоматизацію відділень та складів медичного підприємства. Також це дозволить відстежувати весь процес життєвого циклу товару, включаючи планування закупівель і відвантаження товарів. Працівники складу та відділень можуть вести детальний облік товарів на складах, відділеннях і кабінетах, а також вести облік товарно-матеріальних цінностей. Медичний управлінський персонал може аналізувати структуру закупівель і споживання медикаментів з позицій фармакоескономіки, а також робити вибірки за фармакологічними ознаками ліків. Керівник підприємства може отримувати звіти, які показують поточний стан справ в закупівлях, споживанні медикаментів і витратних медичних матеріалів у медичному підприємстві у зручній формі.

4. У КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» порядок проведення інвентаризації регулюється Положенням № 879. Цей документ встановлює обов'язковість проведення інвентаризації перед складанням річної фінансової звітності, а також у випадках зміни матеріально відповідальних осіб, виявлення фактів крадіжок, зловживань або псування цінностей, отримання судового рішення або документа відповідного органу, випадків техногенної аварії, пожежі або стихійного лиха, визначених керівником підприємства, а також припинення діяльності підприємства.

5. На нашу думку, інвентаризація повинна забезпечити максимальне дотримання вимог законодавства у сфері бухгалтерського обліку шляхом підтвердження повноти і достовірності інформації щодо фінансово-господарської діяльності, що дає можливість уникнути втрат від нестач та збитків та не допустити в подальшому до зберігання матеріальних цінностей недобросовісних працівників.

Інвентаризація є процесом, який виявляє стан справ в КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» не тільки з бухгалтерським обліком, але й з дисципліною, договірною роботою та документообігом. Проведення інвентаризації відповідно до встановлених процедур може покращити роботу різних відділів підприємства. Інвентаризація є обов'язковим процесом для підтвердження достовірності даних в обліку та звітності, тому вона є важливою процедурою, включаючи інвентаризацію з контрагентами.

6. Інвентаризація є процесом, який виявляє стан справ в КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» не тільки з бухгалтерським обліком, але й з дисципліною, договірною роботою та документообігом. Проведення інвентаризації відповідно до встановлених процедур може покращити роботу різних відділів підприємства. Інвентаризація є обов'язковим процесом для підтвердження достовірності даних в обліку та

звітності, тому вона є важливою процедурою, включаючи інвентаризацію з контрагентами.

7. Комплексний підхід до проведення інвентаризації, який включає як організаційні, так і технічні заходи, дозволить значно підвищити якість та ефективність цього процесу. Регулярний аналіз результатів інвентаризації та впровадження необхідних коригувань допоможуть забезпечити постійне вдосконалення системи внутрішнього контролю. На сьогодні актуальним є не лише удосконалення методики проведення інвентаризації КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф», а й впровадження засобів управлінського обліку та логістики, застосування комп'ютеризації обліку і складського господарства, а також впровадження автоматизованих систем управління. Окрім того, важливою проблемою є удосконалення нормативно-правової бази щодо інвентаризації паливно-мастильних матеріалів. Вивчення цього питання має бути спрямоване на підвищення якості та господарської ефективності, зокрема на забезпечення достовірності даних обліку палива, а також на попередження можливих втрат, нестач і розкрадань – важливого активу підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гаркуша С.А. Діджиталізація обліково-управлінських процесів. *Сучасний стан та перспективи економічного розвитку України: теорія, методологія, практика : колективна монографія* / Кол. авторів. Полтава: ПП «Астроя», 2023. С. 95-104. URL: <http://www.economics.in.ua/2023/04/collectivemonograph.html>. (Дата звернення 25.10.2024).
2. Гаркуша С.А. Захист інформації та попередження шахрайства у сфері облікового забезпечення. *Економіка та суспільство*. 2021. № 33. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/902>. DOI: 10.32782/2524-0072/2021-33-34. (Дата звернення 25.10.2024).
3. Гаркуша С.А., Назаренко І.М. Організація бухгалтерського обліку в умовах цифрової економіки. *Збірник тез VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Нові інформаційні технології управління бізнесом»*. Київ: Спілка автоматизаторів бізнесу, 2023. С. 23-25.
4. Дмитренко А.В., Максютенко Н. О. Особливо синтетичного та аналітичного обліку пально-мастильних матеріалів. *Економіка і суспільство*. 2022. № 19. С. 1248-1254. DOI: 10.32782/2524-0072/2022-19-186. (Дата звернення 29.10.2024).
5. Коба О. Організація обліку паливно-мастильних матеріалів на підприємстві. *Молодий вчений*. 2020. № 12 (88). С. 127-131. DOI: 10.32839/2304-5809/2020-12-88-26. (Дата звернення 26.10.2024).
6. Лега О.В., Коваленко М.В. Оцінка запасів при вибутті: переваги та недоліки. *Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти: матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції*; 18-20 березня 2020 р. – Львів: ЛНАУ, 2020. С. 330–332.
7. Меліхова Т.О., Філатова А.І. Методологічні аспекти організації обліку та аудиту матеріалів та палива на підприємстві. *Агросвіт*. 2020. № 21. С. 26–34. DOI: 10.32702/2306-6792.2020.21.26. (Дата звернення 26.10.2024).

8. Мельнікова К. С. Напрями удосконалення методів і процедур аудиту виробничих запасів на прикладі макаронної фабрики. *Економічні студії*. 2020. №1(1). С. 13-18.

9. Мехов М.С. Паливно-мастильні матеріали як об'єкт бухгалтерського обліку. *Розвиток системи обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в Україні: теорія, методологія, організація: збірник тез доповідей учасників XX Всеукраїнської науково-практичної конференції*. 2022. С. 166–168. URL: <https://www.apu.com.ua/wp-content/uploads/2019/12/V1-%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%8F-28-06-22.pdf>. (Дата звернення 26.10.2024).

10. М'якушенко Д. М. Організація обліку паливно-мастильних матеріалів у КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф». *Матеріали науково-практичної конференції викладачів, аспірантів та студентів Сумського НАУ* (14-16 травня 2024 р.). Суми, 2024. С. 413.

11. М'якушенко Д. М. Виявлення результатів інвентаризації і визначення матеріального збитку у КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф». *Стратегічні пріоритети розвитку бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування в умовах глобалізації: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції викладачів, аспірантів та студентів Сумського НАУ* (м. Суми, 19 листопада 2024 р.). Суми: СНАУ, 2024. С. 108.

12. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 9 «Запаси»: Наказ МФУ від 20.10.1999 №246. Дата оновлення: 29.09.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>. (Дата звернення: 29.10.2024).

13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 15 «Доходи»: Наказ МФУ від 29.11.1999 №290. Дата оновлення: 29.09.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>. (Дата звернення: 29.10.2024).

14. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 16 «Витрати»: Наказ МФУ від 31.12.1999 №318. Дата оновлення: 29.09.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>. (Дата звернення: 29.10.2024).

15. Ольховик О. Заправляємося за талонами і паливними картками: що в обліку? *Податки та бухгалтерський облік*. 2023. №64(2292). С. 10-13.
16. Особливості списання ПММ за талонами. *Інтерактивна бухгалтерія*. 2022. № 5. URL: <https://interbuh.com.ua/ua/documents/onebuhbook/8402/200> (Дата звернення: 25.10.2024).
17. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ МФУ від 30.11.1999 №291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text>. (дата звернення: 25.10.2024).
18. ПММ за талонами та паливними картками: облік без проблем. *Податки & Бухгалтерський облік: Золотий фонд*. 2022. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/golden/g-03/article-3434.html>. (Дата звернення: 25.10.2024).
19. Податковий кодекс України: Кодекс від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. (Дата звернення 25.10.2024).
20. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженим наказом МФУ від 02.09.2014 №879 (зі змінами і доповненнями). Дата оновлення: 26.05.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>. (Дата звернення: 30.10.2024).
21. Помулева В.М., Замирайло М.М. Контроль витрат паливно-мастильних матеріалів. *Інновації для відродження: національний, регіональний, міжнародний контекст: тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції*; 12-13 жовтня 2023 р. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2023. С. 335–337. URL: <https://eir.zp.edu.ua/server/api/core/bitstreams/e61a94d9-f5fc-4dfb-9566-498aabf91172/content#page=335>. (Дата звернення: 29.10.2024).
22. Прийдак Т.Б., Лега О. В., Яловега Л. В., Мокієнко Т. В., Рудич А.І. Особливості документування паливно-мастильних матеріалів. *Ефективна економіка*. 2023. № 2. DOI: 10.32702/2307-2105.2023.2.43 (Дата звернення 29.10.2024).

23. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>. (Дата звернення: 25.10.2024).

24. Про затвердження Норм витрат палива і мастильних матеріалів на автомобільному транспорті: Наказ Міністерства транспорту України від 10 лют. 1998 р. № 43. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0043361-98#Text> (Дата звернення: 25.10.2024).

25. Про затвердження форми Акта інвентаризації обсягів залишку пального та Порядку його заповнення та подання: Наказ МФУ від 25.02.2016 №219. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-16#Text>. (дата звернення: 30.10.2024).

26. Серенко В. Р. Придбання та облік паливно-мастильних матеріалів. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції. Частина I*; 31 березня 2021 р. – Полтава : ПДАА, 2021. С. 231–233. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/45153/1/%D0%9C%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%BB%D0%B8_%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D0%9F%D0%94%D0%90%D0%90_%C2%A0%D0%A7.1.pdf. (Дата звернення 26.10.2024).

27. Снісар О.О. Поняття паливно-мастильних матеріалів: обліковий аспект. *Житомирський державний технологічний університет*. 2021. С. 191- 192.

28. Списання ПММ: гарячий дайджест. *Бухгалтер 911*. Березень. №24. 2021. URL : <https://i.factor.ua/ukr/journals/buh911/2021/june/issue-24/article27983.html>. (Дата звернення 26.10.2024).

29. Хропун Л. Інвентаризація: бухгалтерський та податковий облік. *Вісник податкової служби України*. 2015. №44. URL: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/9112>. (Дата звернення: 30.10.2024).

30. Цивільний кодекс України: Кодекс від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>. (Дата звернення 26.10.2024).

31. Шеленко Д.І. Особливості проведення інвентаризації на підприємстві. *Сталий розвиток економіки*. №1. 2022. С. 175-179.
32. Endale Mitiku Adere. Accounting for Oil and Gas: The effect of the gap between US GAAP and IFRS on Norwegian companies. 2021. URL: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:478518/fulltext03>. (Дата звернення: 30.10.2024)
33. Jan Bebbingtona. Fossil fuel reserves and resources reporting and unburnable carbon: Investigating conflicting accounts. *Accounting*. Volume 66. January 2022. Pages 92-98.
34. Mark Bolinger Accounting for fuel price risk when comparing renewable to gas-fired generation: the role of forward natural gas prices. *Energy Policy*. Volume 34. Issue 6. April 2021. Pages 706-720.
35. Mulyandini V. C. Pengaruh Implementasi Internal Control dan Kompetensi terhadap Pemakai Sistem Informasi Akuntansi. Portofolio: *Jurnal Ekonomi, Bisnis, Manajemen, Dan Akuntansi*, 2022. 17(1), 66–75. <https://doi.org/10.54783/portofolio.v17i1.196>. (Дата звернення 30.10.2024).
36. Susanto, A., & Syahputri, D. (2023). Designing An Accounting Information System Based On Microsoft Access At Tua'i Yang Laundry. *ConCEPt - Conference On Community Engagement Project*, 3(1), 552-580. Retrieved from <https://journal.uib.ac.id/index.php/concept/article/view/7553>. (Дата звернення 30.10.2024).

ДОДАТКИ